

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következónél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szerda, január 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Tizenhárom milliós vasutépítés Aradmegyében.
Revolvert fogott a végrehajtóra a bárónó.
Tanulnak az aradi tartalékos tisztek.
Turista Egyesület közgyűlése.
„Szent Isten, ez a mamám!”
Eötvös Loránt bárány Aradon.
Titkos királyi adomány.
Olcsóbb lesz a váltótóvás.
Nászinduló a koporsónál.
Törvények a váltóról.
Bezárt aradi kávéház.
Gyújtogató gépgyáros.
Tarkaságok.

Nekrológ

egy kávéház fölött.

Arad, január 20.

Kávéházországban bizonyára a politikánál és a város gondoknál is nevezetesebb helyi esemény, hogy ma délben bezártak egy kávéházat. Nem egy kávéházat: a legelegánsabb, tükröktől, üvegmozaikoktól, metszett üvegű csillároktól ragyogó, előkelő kávéházat. Amelyet szinte helyi nevezetességként mutattunk az idegeneknek, főként a budapestinek: lássa, nem csupán a fővárosban vannak műipari kávéházak.

Es ezt a kávéházat a hitelezők ma délben ünnepiesen becsukták. Vajon mit jelent ez az esemény Aradon, ahol, ahol szeretnek az emberek azzal dicsekedni, hogy a legkevésbé lepte el őket a pénzkrisis árvize, Aradon, ahol a kultúra fokmérőjeként említik meg a fejlett kávéházi életet; mint

van az, hogy itt mégis elbukik a legdiszesebb, minden kényelmet és pompát kínáló kávéház?

A kávéház esődjének kétségen kívül a tulajdonos anyagi viszonyaiban rejlő hibák, bajok a fő okai, a melyek természetesen semmi kapcsolatba nem hozhatók a társadalommal és a gazdasági helyzettel. Abban azonban, hogy ilyen fényes, zenét, hideg vacsorákat, és hasonlókat nyújtó kávéház Aradon nem tud megélni, nincs ellentét azzal, hogy itt legkevesebb volt az áldozata a gazdasági krízisnek; sőt mintha logikai összefüggés lenne a kettő között. Erről érdemes — vezető helyen is — beszélni.

Ahhoz, hogy egy ilyen kávéháznak óriási befektetése, — még ha nem is istentudja hány százalékos kölcsönből, hanem készpénzből veszik is, — kellően gyümölcsözők, nem elég az ugynevezett pikkolóvendég. Ahhoz kávéházban lakó emberek kellene, a minő százezer van Budapesten, de a minő igen kevés van itt, ahhoz több mulató hajlandóság és több pezsgőfogyasztás kell. Azt is mondhatnók: Aradon nem jutottak annyira az emberek, hogy most már minden mindegy és ha már mindegy, legalább zajosan és jókedvűen legyen mindegy. De e nélkül is az aradi közönség sohase volt olyan mulató vendéglői és kávéházi alany, a minő ilyen lokalitást megkívánt volna. Annak, hogy az aradi cigányoknak sokkal rosszabbul megy, mint Debrecenben a Magyariaknak, Szegeden az Erdélyi

Kálmánnak, Nagyváradon a Hamza Gyuszinnak és így tovább, egy sor városban — ugyanez az oka.

Ha már az összehasonlításnál vagyunk, eszünkbe jut, hogy Nagyváradot Ady Endre a vér városának nevezte el. Arad ilyen analógiára talán a hidegvér városa lehetne. Nincsenek itt nagy extázisok és nagy kicsapongások. Se az irodalom, se a művészet, se a politika irányában. A mi primadonnakultuszunk is olyan hűvös, mintha csak imitáció lenne. És ugyanígy nincsenek hajlandóságok a szélesebb körű könnyelműségekre és a nagyobb stíli lumpolásokra. A családi élet se kívánczik ki a vendéglőbe, kávéházba, — milyen messzire vagyunk még Budapesttől. A Hungária szerencsétlen tulajdonosáról mondják ezt a panaszt: „Jó isten, ha egy lokalitásba bejön az apa, anya, leány, udvarló és egy kis gyerek és együttvéve elfogyasztanak két kapucinert, — hogy lehessen akkor megélni?”

Ez van a dologban: itten csak a kapuciner meg a haboskávéüzletek tudnak megélni, sőt jól megélni. Azoknak nem muszáj, hogy a londoni club-ok bőrrel párnázott kényelmét nyujtsák, csak egy kevéssé barátságos miliót, hogy az emberek összelálkozzanak. Mert ezt igen szeretünk; de miért kelljen ehhez az otthoni vacsorát elhagyni és kisebb, vagy nagyobb mennyiségű, ázsíóval számított szeszt, pláne pezsgőt fogyasztani? Annak is meg vannak a sátoros ünnepei, de az ilyen kivételes alkalmak

Hazafelé!

Írta: Büchler Margit.

Olyan hihetetlenül gyorsan történt minden. Érezte amint két erős kéz betuszkolja a kocsiba, egy szurós bajusz — a sógora — még csiklandozta az orra hegyét és végül maga maradt egy skatulya bástya között a rosszul fűtött üres kupében. Egy köny-zavaros pillantáson keresztül még látta a nővérét, a barátnőjét és látott megcsillani egy fényes egyenruhát a tömegben és azután egy végső fájdalmas pillantás milderre... a vonat megindul és ő ott marad kimondhatalan fájdalmas érzéssel a szívében. Az anyira óhajtott egyedül utazás örömeiből most bizony csak az egyedüllet érezte és ez egy cseppet sem volt boldogító érzés. Ellenkezőleg. Behúzódva a kocsisarkába, fázva, szepegeve ült ott, mint valami elhagyott szegény gyermek.

A vonat pedig száguldott és vitte egyre messzebb, be a hegyek közé, elszakítva reményeitől, ábrándjaitól örökre! Örökre és Szántó Irén felsóhajtott olyan mélyről jövő csukló sóhajtással, ahogyan csak nagyon ábrándos, nagyon szerelmes kisleányok tudnak. Ő pedig az volt: ábrándos és nagyon szerelmes, életében először, mert a többi, az a többi 10-12 kis flirt ami eddig szerepelt életében — nem volt szerelem, mert hiszen az ember mindég először szerelmes.

Ezért volt máskor vidám arca szomorú és ezért érezte olyan végtelenül szerencsétlennek magát.

Ugy érezte, hogy most megkellene állítani a vonatot és vissza kellene szaladnia, amíg nem késő, ahhoz a kedves szöke férfiúhoz, ahhoz a csinos játék-husárhoz, belekapaszkodni olyan erősen, hogy soha semmi hatalom el ne tép-hesse onnan. Ilyen gondolatok motoszkáltak fejében és észre sem vette, hogy a kalauz belépett, hogy ott áll mellette és vár, csak mikor megszólalt.

— Kisasszony kérem a jegyét, — akkor rezgett össze.

— Szent Isten a jegy hol is lehet? — sejtelve sem volt róla hova tette. Lázasan, idegesen kutatott a táskájában, a muffjában, reszketve a félelemtől.

Meg fogják állítani a vonatot, ha nem tudja odaadni, ötlött eszébe és akkor visszamehet.

A kalauz már ideges lett: — Hiszen ott van a kezében, mit keresi. És tényleg. Ott tartotta a jegyet fázós ujjai között még ahogyan a kezébe nyomták. Nagyon elszégyelte magát, piros lett az arca és lesütött szemmel nyujtotta át a jegyet. A kalauz gunyosan mosolygott. Na ez szép kis libának néz majd engem, bizonyosan leolvassa az arcomról, hogy először utazom egyedül és úgy meg vagyok ijedve, hogy azt sem tudom a fejem hol áll.

Még szerencse, hogy más nem látta. Ettől azután megnyugodott, nem fogja senkinek elmesélni ezt a blamázt. Gondolatai visszatértek előbbi elmélkedéséhez és most már zavartalanul átengedte magát az emlékezésnek. Milyen szép is volt! Ez a két hónap, amit a nővérénél töltött, mindig felejthetetlen marad. Hiszen itt ismerte meg Őt. Itt tanult meg szeretni, itt ismerte meg a szerelem szenvedését. Tegnap, amikor utoljára sétáltak együtt és férfi megvallotta, hogy milyen halálosan és milyen reménytelenül szereti őt.

Szomorú volt ez nagyon és neki mégis nevetni kellett, mikor olyan komikusan levette a sapkáját, hogy megmutassa a hosszú, sűrű fekete haját, ami olyan sok, hogy ennél csak az adóságainak a száma volt nagyobb. Milyen kedves is volt az a fiú és hogy sirt ő azután, mikor egyedül maradt és belátta milyen reménytelen egy eset ez. Mert az ő papája soha sem egyezne bele ebbe a házasságba, habár sok a pénze, mert ő nem szereti, sőt egyenesen utálja az eladósodott hadnagyokat.

Mit lehet itt tenni? Sirni és szenvedni. Mindjárt hozzá is fogott.

— Szenvedek — mondta félhangon — őh, hogy szenvedek — és addig mondta ezt, amíg nagyon megfájdult a szíve és szépen csendesen csakugyan sirni kezdett.

A könyei végigfolytak az arcán és megállottak, megcsillogtak a szép piros rózsaszín

háromszázezer korona kamatait nem hozzák be.

A bezárt kávéházat bizonyára újra kinyitják s bizonyára erősebb, ügyesebb tulajdonos kerül beléje, a kinek, kívánjuk, hogy jobban menjen s bizonyára jobban is megy, különösen, ha az aradiak természetrajzával számot vet. A paradés kávéház bukása után azonban nekünk jól esett elmondanunk, hogy ilyen a mi közönségünk; kissé nyárspolgári módon, kissé konzervatíven, kissé kisvárosian takarékos és egyszerű. Ezek mind elítélendő humoros tulajdonságok, de ahhoz igen jók voltak, hogy Arad a pénzkrisis hónapjaiban ne váljék olyan kétségbeesések és olyan örületek színhelyévé, a minőknek hírét más, modernebb, mulatósbab és melegebb szivű városokból hozták ide.

Törvények a váltóról.

(A sajtóvita folytatása. — A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 20.

A sajtóvita iránt napról-napra csökken az érdeklődés. A mai napon a felszólalókat már az ellenzék részéről is csak hat-hét képviselő hallgatja és nincsenek többen a munkapárti pad orokban sem. Az igazságügyminiszter azonban rendületlenül kitart: ő volt a legelső ma is, aki megjelent a Házban, pontban tíz órakor leült az ülésteremben a helyére, bár ekkor még egyetlen lélek sem volt ott és az ülés megnyitásáig e tökéletes magányban elmélkedett a sajtójavaslat sorsáról.

Az ülés elején az igazságügyminiszter be-terjesztette a váltójog új szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. E miatt megint nagy volt a főlháborodás az ellenzéki folyosón, erősen kifogásolták, hogy a miniszter megint egy igen fontos törvényjavaslatot terjesztett elő a nélkül, hogy erről a jogászvilág bármit is tudott volna. A jogászvilágra nézve a legnagyobb meglepetés az új váltótörvény, mondották az ellenzéki képviselők és a javaslat átlapozása után úgy nyilatkoztak, hogy a kereskedők nagyon elége-

detlenek a javaslattal, amely igen tág teret nyit a váltópörökben a kifogásoknak és emiatt attól lehet tartani, hogy a váltónak mint fizetési eszköznek értéke jelentékenyen csökkenni fog.

(Az ülés.)

Böthy Pál elnök feltizenegy órakor nyitja meg az ülést. Az elnöki irományok előterjesztése után

Balogh Jenő igazságügyminiszter két törvényjavaslatot nyújt be: a hágai nemzetközi váltóegyezmény becikkelyezéséről és a váltójog új szabályozásáról. A javaslatokat az igazságügyi bizottsághoz utasítják.

Szász Pál a mentelmi bizottság nevében indítványozza, hogy a Ház Barabás Bélát, aki tegnap a Ház elnökével szemben tiszteletlenséget követett el, jegyzőkönyvi megrovásra ítélje.

A Ház a mentelmi bizottság indítványát elfogadja.

Barabás Béla: Száz korona!

Elnök: A Ház áttér a napirend tárgyalására.

(A sajtóvita.)

Bosnyák Géza az első felszólaló, aki tiltakozását fejezi ki az ellen, hogy ily fontos javaslatot, mint a minő a sajtóreform, könnyelműen, kellő előkészítés nélkül ráncigálnak az országgyűlés elé. Teljesen egyetért Wilsonnal, az Egyesült-Államok elnökével abban, hogy minden reform bűn, amely a régi állapot helyett jobbat nem tud alkotni. Az igazságügyminiszter törvényjavaslatának minden rendelkezéséből kitűnik, hogy a miniszter a 48-iki törvény irányával nem ért egyet, mert a 48-iki törvény nagy alkotásából egyetlen egyet sem hagy meg érintetlenül. A javaslat részleteinek bírálatába nem bocsátkozik, mert ezt elvégezték már előtte a többi szónokok, hanem a maga részéről főként alkotmányjogi szempontból utasítja vissza a javaslatot.

Platthy György arról beszél, hogy nem így képzeltek a sajtóreformot azok, a kik a jogászvilágban és az irodalomban a sajtóreformért küzdöttek. Mindenki, aki e kérdéshez hozzászólt, azt hangoztatta mindég, hogy a sajtószabadság elvonek sértetlennek kell maradnia. Hosszasabban foglalkozik a kártérítés kérdésével. Arra hivatkozik, hogy a magyar joggyakorlatban a kártérítési ügyekben a bíróságok mindég a tényleges kár megállapítására szorítottak: ezzel a régi meggyökeresedett gyakorlattal szemben egészen új irányt kezd a törvényjavaslat és ez az új irány alkalmasint kellemetlen meglepetéseket fog kelteni.

ron, amit az ölében tartott, amit ma kapott tőle bucsuzól és ami bizonyosan soha sem lesz kifizetve.

A virágoknak jót tettek a könyvek és Irénkének is kissé kevésbé fajt már a szive.

Magához szorította a virágait.

— Edes, edes rózsáim — suttogta meghatottan, úgy amint a színházban látta egyszer. Örökre megőrzöm őket — fogadta meg. Legdrágább emlékeim.

A vonat még mindig hegyek közt rohand, de a táj már egyre lankásabb lett. Irénke felállt az ablaknál. Máskor ez volt a legnagyobb mulatsága, gondolatban versenyt futni az egész forgó, szaladó világgal és mindig köszönt a sürgöny póznáknak, mert úgy álltak az ut szélén, mint komoly furesa katonák: de most? szenvedett; igaz, hogy már nem annyira, mint az előbb, hanem a seb örökké sajogni fog, tudja jól.

Távoli hegyekről még idefehérelt a hó, másfelől mocsos, szürke csapadék mutatta a tél mulását. Lassan elmaradtak a hegyek és szép barázdás földek jöttek.

— Ni, olyanok, mintha megvolnának fésülve, gondolta örvendezve, azután egy mocsárszélén néhány fűszálát pillantott meg. Ennek nagyon megörült.

— Hiszen már tavasz van! Március eleje, hogy megfeledezett róla a sok mulatásban.

Amint ott állt az ablakban, egy kis napsugár tévedt be valahogyan, szépen, szerényen, ferde sugárban világította be a fülkét és nyomban megcsillantak a porszemek.

Kinyitotta az ablakot. Kora délután volt, afféle márciusi vidám, kissé izgató szellő bujkált, hűvös és mégis melege lesz az embernek tőle. Az egész vidék mintha mosolygott volna.

A leány arca felderült.

— Milyen szép a táj, — mondta és elnézett a messzeségbe a felhőkön, a bánaton és szomorúságon keresztül, vidám csillogó tájak felé. Most már vidám volt.

Egy nagyobb állomásra értek. Két óra volt Budapesttől. Emberek szálltak le, emberek jöttek. A kocsi előtt két jól öltözött fiatalember ment el, válogatták: hová szálljanak. Irénke önkénytelenül a hajához kapott; meg-simitotta és kíváncsian nézett utánuk.

— Vajon hová szállnak? — kérdezte izgatottan, de az egyik már észrevette, mondott valamit a társának és a másik percben már ott voltak abbau a fülkében, ahol ő állt az ablakhoz lapulva izgatottan. Hallotta a köszönésüket, de a világért nem fordult volna meg.

Nagysó-ára csak, mikor a vonat rég elindult, ült le a helyére. A virágait magához szorítva, lesütött szemmel kipirulva ült helyén. A

(Felel a miniszter)

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Platthy György tévedésben van a javaslat egyes alapvető intézkedései felől s kétségbevonja a javaslat szabadelvűségét. A 33-ik paragrafusnak a lényege az, hogy a javaslat nem büntet mást, mint a szerzőt és azt, aki a büntetendő cikket megrendelte. A javaslat felelőségi rendszeréhez a legkiválóbb jogászteknélyek, így Zsitvay Leó is hozzájárult. Ne hídje a tisztelt képviselő ur, hogy engem a politika teljesen megfosztott jogász iutelőképességemtől.

— Pedig ugy van!

Balogh Jenő: Ne vonja kétségbe tisztelt tuloldal a mi tudományos és politikai jóhiszeműségünket.

Szmrecsányi György: Miért haragszik?

Balogh Jenő: Azért, mert a jóhiszeműségünket vonják kétségbe. Megengedem, hogy ennek a javaslatnak vannak érvekkel megtámadható pontjai. Holnap leszek bátor például a kaució-kérdésben nyilatkozni, amelynek vannak sebezhető pontjai. De a felelőségi rendszer tekintetében a javaslat még a 48-as törvénynél is szabadelvűbb. A javaslat meghagyja, továbbra is az anonimitás jogát. Eszterházy Móríc beszédére azt mondja, hogy a javaslatba be fogják venni, hogy ha közérdekből irnak meg valamit és ezzel kárt okoznak — ily esetekben a bíróság nem állapíthat meg kártérítést. Egyéb esetekben, amikor a közérdek esete nem forog fenn, igenis méltányosnak tartja a magánjogi kártérítést. Megmarad a nyomdatulajdonos felelősége is, amikor valótlan közlemenyekkel magánszemélyeknek kárt okoznak.

Az indokolás ellen az ellenzék részéről felhozott támadásokra az a válasza, hogy indokolást nem lehet úgy szerkeszteni, hogy annak minden betűjére esküt lehessen tenni.

Az elnök Balogh Jenő beszéde után öt perc szünetet adott.

Szünet után Szmrecsányi György félreértett szavai helyreigazítására kért szót. A Ház az engedélyt megadta. Szmrecsányi kijelentette, hogy fenntartja azt, amit az igazságügyminiszter ellen és munkapárti mozgalomról mondott. Azt tudniillik, hogy Tisza Kálmán gróf és Tallián Béla báró ívet íratott alá a munkapárti képviselőkkel, hogy az igazságügyminiszternek a bizottsági tárgyalásokon tett módosításait nem fogadják el. Az igazságügyminiszter beszéde ezt az állítását nem cáfolta meg és fenntartja tovább is azt, hogy az igazságügyminiszter nem szívesen képviseli a javaslatot, mert módosításait nem tudta érvényesíteni.

Balogh Jenő igazságügyminiszter nyomban válaszol. Az ő módosításait — mondotta — elfogadta az igazságügyi bizottság, csupán a 40. §-t hagyta nyit kérdésnek.

fiuk szemben ültek és zavartalanul szemlélték egy ideig.

Egy darabig csend volt, aztán megszólalt az egyik:

— Pestre utazik?

Szinte önkénytelenül felelt:

— Igen!

— Látogatóba? — és így tovább, amint már szokás. Szinte észrevétlenül a legjobb barátságban volt a fiukkal. Nagyon kedveseknek találta őket.

Különösen az egyik, mintha, igen... hasonlított hozzá...

Az idő repült, a vonat is.

Nemsokára majd megérkeznek. Felállott a holmiját összeszedni, a fiatal emberek segítettek. Örültek annak, hogy pestiek, hogy úgy bucsuzhatnak „Viszontlátásra.”

— Könyörgöm, egy szálát abból a szép pirosból — szólott az egyik, mielőtt leszálltak. A leány vigan, habozás nélkül húzta ki a legszébbet, hosszu szaru piros rózsát és átnyújtotta, azután minthogy úgy is volt még elég és a másik is olyan jó alak volt, kihuzott még egyet és oda adta.

Egy percre elszégyelte magát, ahogy pilantása a megcsontított csokrára esett.

Milyen léha ő, de hát Istenem tehet ő róla, hogy tavasz van, hogy tizenhét éves és annyi kedves fiu van a világban.

Vertán Endre volt a következő szónok, aki részletesen foglalkozott a sajtójavaslat minden fontosabb intézkedésével.

Utána Polónyi Dezső szólalt fel. Rámutat arra, hogy az igazságügyminiszter mindig a jóhiszeműségével védekezik. Foglalkozik az igazságügyminiszternek a sztrájkra vonatkozó kijelentésével s szerinte, az esetben, ha a kormány sajtójavaslatát életbelépne, a Népszava s egyéb szociálista organumok fenmaradása lehetlenné volna téve.

Polónyi Dezső kevéssel hat óra előtt fejezte be beszédét s ezután Beöthy Pál elnök javaslatot tett a holnapi ülés napirendjére vonatkozólag és felolvastatja az interpellációs könyvet.

(Van-e tudomása?)

A szerdai ülésen háromszor fog elhangzani a van-e tudomása, három interpelláció van bejegyezve a Ház interpellációs könyvébe. Az első interpelláló Huszár Károly lesz, aki az operaházi énekkarnak Turcsán Emilia temetésén való részvétele miatt interpellálja meg a kultuszminisztert, mintha más fontosabb kérdés nem is volna a fórumon, Beszkid Antal a Pütkös vidékeken végbemenő vallásellenes izgatás miatt interpellál. Bottlik István aziránt intéz kérdést, hogy mi van és mi lesz Hédervári Lehel mentelmi ügyével? Egy válasz is elhangzik a holnapi ülésen: Balogh miniszter válaszol Polónyi Gézának a horvát sajtósabadság és a kaució eltörlése ügyében elmondott interpellációjára.

Gyujtogató gépgyáros.

— Százhuszezer koronás biztosítás. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Szatmár január 20.

Nagy feltűnést kelt a városban egy ismert gépgyártulajdonosa ellen gyujtogatás miatt folytatott vizsgálat, melynek eredményeként az illetőt a csendőrség őrizetbe vette s nagyon valószínű, hogy az ellene folytatott nyomozás befejeztével vizsgálati fogságba kerül.

Mintegy tizenöt év óta áll fenn Szatmár városában a Teleki-utca 8. számú házban Probst Mátyás gépgyára. A gyár régebben tizenöt-husz munkással dolgozott, azonban sobasem volt valami kitűnően jövedelmező vállalat. Egy évvel ezelőtt a vállalatba mint csendes társ belépett Lévai Mátyás néhány ezer korona tőkével. Lévainak azelőtt Mikolán kétszáz holdas birtoka volt, de tönkre ment s alig tízezer korona készpénze maradt. Ezt a pénzt fektette be a gyárba azzal a szándékkal, hogy a gépgyárral kapcsolatosan automobil-vállalatot is létesít. A gyár gépkereskedéssel is foglalkozott.

Az utóbbi időben a gépgyár nagyon rosszul ment, úgy, hogy alig nyolc-tíz munkással dolgozott. Mindazonáltal egyre-másra történt az eladásra szolgáló gépeknek hitelbe való megrendelése. Rövid idővel ezelőtt pedig a gyárat és raktárt Lévai Mátyás százhuszezer koronára biztosította.

Szombaton éjjel a várost tűzveszedelem riasztotta föl álmából. Csakhamar megtudták, hogy a Probst Mátyás-féle gépgyár raktára gyuladt ki s teljesen leégett. A raktárban tíz cséplőgép volt elhelyezve, melyek szintén a tűz martalékai lettek. A vizsgálat megállapította, hogy a tűz gyujtogatásból keletkezett és a csendőrség ebben az irányban nyomozott, a minnek meglepő eredménye lett. Számos jel ugyanis arra a gyanura adott föltevést, hogy a raktárt Lévai Mátyás, a vállalat társtulajdonosa gyujtotta föl.

A gyanuokok alapján Lévait a csendőrség őrizetbe vette s folytatja tovább a nyomozást. A romok között megtalálták azt a kanócot, amellyel a gyujtogatás történt. A csendőrségi

vizsgálat eddigi eredménye a szatmári közönség körében nagy konsternációt keltett annyival is inkább, mert az esettel kapcsolatban még újabb szenzációs részletek várhatók.

SPORT.

A Turista Egyesület közgyűlése.

— A téli sportok terjesztése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Az Aradi Turista Egyesület nagy érdeklődés mellett tartotta meg XVIII. ik közgyűlését tegnap este a Millenium különtermében. A közgyűlésen Fábry Sándor dr., az egyesület egyik díszelnöke is megjelent, akit meleg ünnepeltetéssel vettek körül. A tartalmas közgyűlés megerősítette azt a véleményt, hogy a turista egyesület bámulatos energiával dolgozik és minden évben valami új alkotással áll elő.

A közgyűlést Schill József elnök nyitotta meg és üdvözölte a közgyűlésen megjelenő Fábry Sándor dr. Acsev. vezérigazgatót, az Aradi Turista Egyesület díszelnökét, ki már eddig is rendkívül sokat tett az egyesület fejlődése érdekében.

Fábry Sándor dr. meghatottan köszönte meg az ovációt, melyben részesítették, kijelenti, hogy az egyesület működését állandóan figyelemmel kíséri és csak örömeinek adhat kifejezést, hogy az általános művelődés, a kulturális haladás és a turistaság fejlesztése terén minden évben sikerdusabb eredményeket ér el; a vezetőséget pedig — a további munkára buzdítva — biztosítja, hogy úgy mint eddig, a jövőben is minden tőle telhetőt megtesz az egyesület fejlődése érdekében. A közgyűlés lelkes eljénzéssel kísérte Fábry Sándor dr. szavait.

A titkári jelentés, melyet Thèmes Rezső ismertetett beszámoló, a múlt évi működésről. Erős törekvést fejtett ki az egyesület a téli sportok meghonosítása érdekében és megalakította a si-osztályt, a melynek karácsonyi tanfolyamán Budapestről is huszan vettek részt a Gainán. A tartalmas jelentés felolvasása után Schill József elnök az igaz elismerés, a szeretet és mély hála hangján emlékezik meg Ritt Gyuláról, aki a rendes titkári jelentések nivóját magasan tulszárnyaló élvezetes, poétikus és mindenre kiterjedő jelentést készített és indítványozza, hogy ezért a közgyűlés jegyzőkönyvileg fejezze ki háláját, ragaszkodását és szeretetét.

Virtih János pénztáros jelentése szerint az egyesület ingatlan és ingó vagyonának értéke 16,579 korona. Schmidt János dr. igazgató pedig az 1914. évi költségvetési előirányzatot ismertette.

Ezután tisztújítás következett.

Kovács Vince indítványára egyhangulag az eddigi tisztikart választották meg.

A közgyűlés végén Thèmes Rezső a tagok figyelmét felhívta a mindjobban terjedő eszperanto mozgalomra és bejelentette, hogy a tagtársak részére ennek a nemzetközi segédnyelvnek könnyű elsajátíthatása céljából az egyesület helyiségében 2-3 hetes tanfolyamokat vezet, amelyre kéri a jelentkezéseket. Az első tanfolyam február hó 3-án kezdődik, a tanfolyam díjmentes.

A közgyűlést társasvacsora követte, amely a legkedélyesebb hangulatban az éjjeli órákig eltartott. A társasvacsorát, amelyen hetvenen vettek részt, Steinitzer Dezső egyesületi gazda rendezte.

Tizenhárom milliós vasutépítés Arad megyében.

(A derecske-csermői vasut engedélyezése. — Borosjenőig közlekednek a vonatok. — Ősszel megkezdődik a munka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Az Aradi Közlöny néhány nap előtt megírta, hogy a kereskedelmi miniszter január tizenhatodikára tüzte ki a derecske-csermői vasut engedélyezési tárgyalását. A tárgyalást a kereskedelmi minisztériumban megtartották és ezzel a fontos és nagyjelentőségű vasut terve jelentékeny lépéssel közeledett a megvalósuláshoz. Az engedélyezési tárgyaláson ugyanis azon kívül, hogy a vasut építésének megkezdése az őszre biztosítottnak látszik, két fontos kérdés került eldöntésre. Kedvező elintézészt talált az engedélyesek kérelme külön személy- és külön tehervonatok járatása tekintetében. Az új vasuti vonal, amely tudvalevőleg Arad és Debrecen jobb összeköttetését teszi lehetővé, ezzel kikerül a vegyesvonatos vicinálisok sorából és a közlekedés gyorsabb lebonyolításával biztat. A másik nagyjelentőségű változás az, hogy az új vasut egészen Arad megye szívéig: Borosjenőig közlekedik, mert az engedményesek átvesszik az Acsevtől a csermő-borosjenői vonalat. Két olyan új előnye ez a tervezett vonalnak, amely különösen Arad megye közlekedési és gazdasági érdekeire megbecsülhetetlen.

Az engedélyezési tárgyaláson Halászy László miniszteri tanácsos elnökölt és Novák Bertalan kereskedelmi minisztériumbeli műszaki főtanácsos ismertette mint előadó, a csermő-derecskei vasut építési és üzletberendezési felteleteit. Az előadó műszaki főtanácsos beszámolt az engedményesek által bemutatott vonalvezetési tervekről és az építendő vasut forgalmának lebonyolításáról. Az engedményes Gerster, Megyeri és Szunyogh-cég itt adta elő azt a kérelmét is, hogy a vasutvonalon ne csak teher- és személyszállító ugynevezett vegyesvonatokat járathasson, hanem külön vonatokkal láthassa el a személyszállítást és a teherforgalmat. Ezt a kérelmet cég képviselői az utazó közönség érdekére való tekintettel adták elő, mert úgy nagyobb menetsebességgel közlekedhetnek a személyvonatok és az összeköttetés kedvezőbb. Az engedményesek kérelmét a kereskedelmi minisztérium is kedvezően fogadta.

A tárgyalás folyamán felmerült az az eszme is, hogy az Arad-Debrecen közti utazást a közönség számára még azzal is jobbá tegyék, hogy a kényelmetlen kétszeri — Borosjenő és Csermőn történő — átszállást elkerüljék. A Gerster, Megyeri és Szunyogh cég bejelentette, hogy már foglalkozott a vonatoknak Csermő helyet közvetlenül egészen Borosjenőig járatásával és az Acsev igazgatóságával folytatott tárgyalások arra az eredményre vezettek, hogy az Acsev. kész a vonat átadására, az engedményesek pedig hajlandók a megvételre. A meglevő csermő-borosjenői vonat tehát egy vasuttestet alkot az építendő csermő-derecskei vasutal és az utazóközönség Borosjenőtől egészen Derecskéig közvetlen összeköttetést kap.

Ismeretes, hogy az engedményesek Aradvármegyével is tárgyalásokat folytattak a talpasi Körös-híd közös építése tekintetében. A tárgyalásoknak már megvan az eredménye és Arad megye képviselői az engedélyezési eljárásnál bejelentették, hogy Arad megye hetvenezer koronával járul hozzá a talpasi hid építéséhez,

ha azt vasúti forgalmon kívül közúti közlekedésre alkalmasan építik meg.

Az engedélyesek által elkészített részletes tervek és költségvetések alapján a százhuszonhárom kilométer hosszú vasut építési tőkét az engedélyezési tárgyaláson 13.668.000 koronában állapították meg. Az építési tőke megállapításánál tekintetbe vették, hogy számos csatlakozó állomást kell kibővíteni és nagy hidakat kell építeni a folyók felett.

Bemutatták a cég képviselői az eddigi törzsrésztvény-jegyzéseket, amelyek sorát Bihar-megye négyezer koronás jegyzése nyitja meg. Az egyes községek hozzájárulásain kívül számos magányos nagybirtokos jegyzet törzsrésztvényeket: így a nagyváradi római katolikus püspökség, Almásy Imre gróf, Vay László báró, Jakabffy István, Kabdebó István, Bíró Géza. Összesen 2.200.000 korona törzsrésztvény elhelyezését igazolták az engedélyesek.

Miután az engedélyezési tárgyaláson egyetértő megállapodások jöttek létre és a vasut finanszírozási ügye is előrehaladott stádiumban van, remélhető, hogy ez a két vármegyét érdeklő fontos vasut építése 1914 őszén megkezdődik.

„Szent Isten, ez a mamám!”

— A hamis Kóbory. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, január 20

Egyik kisebb fővárosi mozgósínházban érdekes jelenet játszódott le. Nagy közönség nézte végig Turcsányi Elza drámájáról és temetéséről felvett filmeket. A lepedőn bemutatják a gyilkosokat is, köztük Kóbory Rózsit. A bűnös nőt ülve ábrázolta a kép. Amikor megjelent az alakja, akkor a nézőtérén egyszerre egy kis gyermek elkiáltotta magát:

— Szent Isten, ez a mamám!

Minden szem a gyermek felé fordult és nagy meglepetésre konstataáltak, hogy a mellette ülő nő tényleg az, akit a kép ábrázolt. A nő és a gyermek sietve hagyta el a mozgósínházat, a közönség általános derült-sége mellett.

Ma aztán megjelent a főkapitányságon Bössinger János fővárosi cipésmester Császár István rendőrkapitánynál és feljelentést tett azok ellen a mozgósínházak ellen, amelyek a feleségét, mint Kóbory Rózsit, a gyilkos nőt mutatja be. A rendőrkapitány erre megkérdezte Bössingert, hogy hogyan történhetett meg a tévedés. A cipésmester erre azt válaszolta, hogy Nick Gusztáv közeli rokona a feleségének, akinek egyszer oda ajándékozta ezt a fényképet. A képet aztán megtalálták Nick iratai között és miután Rózsit név volt ráírva, mindenki azt gondolta, hogy a bűnös nőt ábrázolja. Ezt a képet aztán megkerítette a mozgó felvétel vállalata és így került a vászonra. A rendőrkapitány intézkedésére Bössinger Jánosné arcképét ki fogják vágni a filmből és egy igazi képpel fogják pótolni.

MULATSÁGOK

(=) Az Aradi Autonom Katolikus Körsaját pénztára javára január 25-én, február 2-án, február 15-én és február 23-án a Központi Szálló disztermében műsoros tea-esteket rendez. Belépő-díj személyenként 2 kor. Az előadás mindig pontban este 8 órakor kezdődik.

A részletes műsorról esetről esetre az előadások előtt a hírlapokban közölik. Az estéken a tea a belépőjegyek ellenében szolgáltat ki, miért is a jegy a tea kezdéséig megőrizendő. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogadják.

Titkos királyi adomány.

(A kitagadott főherceg apanázsa.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bécs, január 20.

A polgári törvényszék tegnap folytatta annak a pörnek tárgyalását, amelyet Wölfling-Adamovich Vilma asszony indított elvált férje, Wölfling Lipót, valamikor Lipót Ferdinánd főherceg ellen, akitől butorok és egyéb ingóságok kiadását, vagy pedig 27.680 koronát követel. A keresetében elmondja Adamovich Vilma, hogy a volt főherceg még házasságkötésük előtt 1903-ban közjegyzői okirattal neki ajándékozta a peresített butorokat, lakberendezést és műtárgyakat. Amikor 1907-ben elváltak, kérte ez ingóságok kiadását, azt azonban Wölfling Lipót megtagadta. Adamovich Vilma hivatkozott arra, hogy elvált férje évi 40.000 korona apanázst élvez atyja, a toskánai nagyherceg vagyonából, ezenkívül Orth János hagyatékából is néz rá egy rész.

A tegnapi tárgyaláson az elnök felolvastatta a főmarsalli hivatal egy jelentését, amelyből kiderül, hogy Wölfling Lipótnak semmiféle jogigénye nem lehet Orth János hagyatékára, mert minden esetleges jogáról lemondott annak idején egy közjegyző előtt tett és írásba foglalt nyilatkozatával.

A Münchenben kihallgatott Wölfling Lipót vallomása is felolvasásra került. A volt főherceg azt vallja, hogy csak 1913. márciusáig húzta az évjáradékát Frischauer Emil dr. bécsi ügyvéd útján, de annak halála óta egy fillért sem kapott Bécsből.

Ezzel szemben Adamovich Vilma asszony határozottan állítja, hogy Wölfling még ma is húzza apanázst. Ezt azért tudja, mert férje és annak atyja között 1903. húsvétján a főudvarnagyi hivatal közvetítésével megegyezés jött létre, amely szerint Wölfling Lipót lemond rangjáról és címéről és ez alapon évente 40.000 koronát kap egész élete fogytáig. Ezt az évjáradékot a legfelsőbb helyről érkező kegy juttatta Wölflingnek egy alapítványból, amely még Mária Terézia idejében létesült. A megegyezésben ugyan Ferdinánd főherceg van megemlítve, mint az évjáradék adományozója, a valóságban azonban úgy áll a dolog, hogy az apanázst a király engedélyezte, de határozott kivánságára a megegyezésben nevét nem volt szabad említeni.

Hogy a toskánai nagyherceg és fia között létrejött megegyezésen azóta semmi változás nem történt, ezt abból következteti Adamovich Vilma, hogy őt ily változtatásról nem értesítették, aminek feltétlenül meg kellett volna történni, mert az apanázst fele a férj halála esetére neki biztosított. Különben is az évjáradék beszüntetéséről már csak azért sem lehet szó, mert az esetben Wölfling teljesen segítség nélkül állana.

A panaszos ügyvédje ezután arra kérte a törvényszéket, hogy keresse meg a főudvarnagyi hivatalt annak megállapításá végett, hogy tényleg létrejött-e olyan megegyezés Wölfling Lipót és atyja között, mint aminőről elvált felesége szólott. A törvényszék a felperes ügyvédjének kérésének helyt adott és ezért a tárgyalást elnapolta.

EGYESÜLETI ÉLET.

Eötvös Loránt báró Aradon.

(Felolvasást tart a Kőlcsey Egyesületben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Hogy mennyire igazuk volt azoknak, akik a Kőlcsey-egyesület felolvasásai közé természetudományi tárgyu előadásokat is vettek fel, azt semmi sem bizonyította fenyeesebben, mint az az érdeklődés, amelylyel az aradi közönség a kulturpalota nagytermének minden zugát megtöltötte Illosvay Lajos és Zemplén Gy. műegyetemi tanárok mutatványos előadásai alkalmával.

Ugy az előadó személyénél, mint előadása tárgyánál fogva fokozott érdeklődés előzi meg Eötvös Loránt báró volt közoktatásügyi miniszternek január 25-ikei kísérleti mutatványokkal egybekötött felolvasását, melyen ez a világhírű tudós és kutató fog az Arad vidékén végzett vizsgálatainak eredményéről Arad közönségének beszámolni.

Az egész tudományos világot meglepték azok az egyszerű és finom módszerek és eszközök, amelyekkel Eötvös vizsgálatait végezte, amelyek révén bepillantást lehetett nyerni a föld kérgének belső szerkezetébe is. Mig Eötvös Loránt előtt csakis óriási tömegeknek, egész hegyeknek, vagy sok mázsa súlyú tömegeknek egy-egy kis golyóra kifejtett vonzása is alig volt kimutatható, Eötvös óta már 1—2 kilogramnyi súlyú testeknek tömegvonzását is nagy pontossággal mérhetjük le.

Eötvöskészülékével a háznak valamely szobájában ülve meg tudja állapítani, hogy a pincében vagy a padláson elhelyezett víztartó tele van-e vízzel vagy kiürült, az Akadémia pincéjében felállított készüléke pontosan mutatta árvíz alkalmával a Duna vízének emelkedését vagy süllyedését, azért használják most a tudományosan vizsgált tüzhányó hegyek állomásain is ezt a csodálatos műszert, amely a tüzhányók belsejében örökké hullámzó folyékony izzó tömeg emelkedéséről a kitorést jóval megelőzőleg is számot ad.

Ép így elárulják az Eötvös-féle mérések a föld felszínén alóli tömegeloszlásokat, érc tartalmu rétegeket, vízmedencéket, üregeket, földgázokat, amivel ez a tisztán tudományos módszer a legfontosabb gyakorlati kérdéseknek megoldásában nyer egyelőre beláthatatlan jelentőséget.

Legérdekesebbek azonban azok a kérdések, amelyekre Eötvös a föld felszín alatt elhúzódó hegyláncokat, melyek a felszín fölötti hegységeknek folytatásai, ép úgy kiméri és megállapítja, amint ahogy a tengerbe süllyesztett mérőórnál lehetséges a hegységeknek tengeralatti folytatásait tovább követni. Ily természetűek voltak Arad és vidékén végzett mérései is, melyek az egész tudományos világ érdeklődését irányítják Aradmegyének e tekintetben a legkülönösebb és legjellemzőbb geológiai viszonyaira. Itt, Aradmegyében volt alkalma Eötvösnek először arra, hogy a módszerét gyakorlatilag is kipróbálja; ide követték őt néhány e előtt a Budapesten megtartott nemzetközi geológiai kongresszus külföldi tudós tagjai, kik e csodás módszer és tanulmány felől az egész világ tudományos fórumai előtt tettek jelentést és a kongresszus határozat gyanánt kimondotta, hogy az Eötvös-féle műszer minden fontosabb pontján a földnek alkalmaztassék, a föld alakjának és a földkéreg szerkezetének vizsgálatánál használatba vétessék.

Az aradi intelligens közönség bizonyára nagy köszönettel fogja honorálni Eötvös Lorántnak azt a készséget, hogy a királyi Magyar Természetudományi Társulat elnöksége részéről történt felkérésnek engedve, óriási tudományos elfoglaltsága közben is szívesen áldoz egy napot arra, hogy a közönség közvetlenül az ő szájából hallhassa meg, mily érdekes és tudományos szempontból világra szóló jelentőségű hely az, amelyiken lakik s megismerje Arad vidékéről mindazon a sok érdekességet, amelyről a tudományos folyóiratok révén a külföldi tudósoknak már az egész földkerekségén régen van tudomásuk.

Bezárt aradi kávéház.

— Kilakoltatták a Hungária bérlőjét. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

A korszó egy része ma este sötét maradt: nem világítottak ki az utcára egy fényes kávéház tükörelablakai, amelyek mögött hosszú évek óta először csend és nyugalom honolt. Ma délután már nem ülhettek a fess tüztiszták, a törvényezők komoly bírái, az ezüst és aranygalléros, de már kevésbé fess törzstisztek s a Barics asztaltársaság a tükörelablak mögött, nem szállingózott kék cigarettafüst a mozaikos mennyezet felé, a billiárdgolyók nem keringtek ész nélkül a zöld posztón, senki pagát ultimóját nem fogták el, a dupla nyolcas nem maradt kizárva s az összes atout ellen nem hangzott kontra a Hungáriában...

Alig mult egy éve, hogy a márványos, aranyos, intraziás, mozaikos, ugynevezett „pazar fényvel berendezett” kávéházat megnyitották. Ott volt „tout Arad” a megnyitáson, csak hogy az volt a baj, hogy a fényes kávéház azok közül, akik a megnyitáson ott voltak, csak néhány embert tudott törzsvendégnek megtartani. Ünnepnapokon este még meg-megtelt a cigányzenés kávé-palota, de hétköznapokon a „rezsizhez” mérten kevés volt a forgalom.

Már vagy háromnegyed év előtt rebesgették, hogy a kávéház tulajdonosa, Marosi Gerson nem győzi a deficitet, az ősszel pedig már nyilvánvalóvá lett fizetéseképtelensége. Sokáig egyezkedési tárgyalások folytak, de ezek nem vezettek eredményre.

Ma délután tizenkét óra tájban dr. Szabó Frigyes ügyvéd Török Dénes végrehajtó társaságában megjelent a kávéházban és kijelentette a vendégeknek, kávésnak, pincéréknek:

— Felszólítok mindenkit, hogy távozzék a kávéházból, mert a járásbíróság végzése értelmében a bérlőt kilakoltatom s a helyiséget lezárom!

A kávéházban alig néhány vendég volt, akik humorosabb oldaláról fogták fel az ügyet, sietve fizettek s felkapkodták télikabátjukat, kalapjukat, nehogy még ezek az ingók is valahogy — a tömegbe kerüljenek, vagy a végrehajtó lefoglalja azokat. Miután mindenki eltávozott, a végrehajtó lezárta a kávéház összes ajtóját s a kulcsokat átadta a háztulajdonos Neuman Testvérek cég házkézeltőjének, Stern Miksa magántisztviselőnek.

Délben már a kávéház összes ablakai le voltak függönyözve, néma, kihalt volt a díszes Hungária. A délutáni kapucinerre gyülekező törzspublikum, mikor a lefüggönyözött ablakokat meglátta, már tisztában volt a dologgal. Szeretnéledtek az asztaltársaságok: az egyik a Központban vitatkozott Tisza zágrábi szerepléséről, a másik a Városiban tárgyalt valami fontos sztratégiai kérdést, a harmadik a Fehér Keresztben boncolt szét egy bonyolult jogesetet. Kellemetlen meglepetés csak azokat érte, a kik a kávéházba az udvarra vezető ajtón szoktak bejárni. Ezeknek semmi külső jel nem mutatta, hogy valami baj, magyarul „birbli” történt. A derék stammgastok egyenként szállingózva megnyomták a kilincset s nem tudták megérteni, hogy az miért nem enged. Dörömböltek, ököllel verték, nyomták, taszították, rugdalták az ajtót, míg végre rájöttek, hogy alighanem más kávéházban kell ma feketéjüket elfogyasztani.

Még különösebb jelenet folyt le a kávéház előtt este hét óra után. A cigányok, Ráczi Gusztó bandája, mit sem tudtak a kilakoltatás-

ról s este negyed nyolc felé megjelentek a kávéház előtt. Mikor értésükre adták a szomoró valót, nagyhirtelenében haditanácsot tartottak.

— Felmegyünk a háztulajdonoshoz — határozták el — a méltóságos ur szeret bennünket, tudja, hogy idegenből jöttünk, s mi kedvünkért megengedi, hogy kinyissák a kávéházat!

A deputációzás azonban még is elmaradt, mert a palota boltbérleti elmagyarázták a cigányoknak, hogy mennyire kilátástalan vállalkozásuk.

Szabó Frigyes dr. a Neuman Testvérek cég képviselőjében még novemberben kilakoltatási kérvényt nyújtott be a járásbíróshoz, miután Marosi november elsején nem egyenlített ki az esedékes negyedévi 5000 korona házbért. Egy nappal előbb azonban már a Littke pezsgőgyár képviselőjében Sugár Jenő dr. körülbelül 3000 koronás követelés erejéig végrehajtást vezetett a kávéház ellen, melynek berendezését ekkor 48,000 koronára becsülték fel. Azután egymásután következtek a többi hitelezők: Goldschmiedt Sándor bankár 12,000 korona, a Törley pezsgőgyár körülbelül 9000 korona, több kisebb hitelező (Belatiny-Braun pezsgőgyáros, Piatnik kártyagyár stb.) pedig összesen körülbelül 10,000 korona erejéig foglalta felül a kávéházi berendezést. Marosi legfőbb hitelezője azonban, Fischer budapesti kávéházközvetítő és berendező azonban — aki több mint 100,000 koronával van érdekelve — az összes foglalásokat igényperrel támadta meg, mert a kávéházi berendezést tulajdonjog fenntartással szállította Marosinak.

Egyes hitelezők csődöt akartak kérni, majd egyezségi tárgyalások indultak meg, amelynek során a bérlő már 40 százalékot volt hajlandó a hitelezőknek adni. A tárgyalások sokáig húzódtak, egyes hitelezők nem akartak az egyezésbe belemenni s inkább csődöt kértek, amit azonban a törvényszék nem rendelt el. A háztulajdonosok azonban, miután február elején újabb 5000 korona negyedévi bér vált volna esedékessé, nem akarták tovább a dolgot húzni s megbízták ügyvédjüket, hogy a bérlőt ma lakoltassa ki.

Hogy mi lesz a Hungária további sorsa, az még bizonytalan. A legvalószínűbb, hogy a hitelezők megegyeznek s még e hónapban új bérlő veszi át a fényes, márványos, aranyos, mozaikos kávéházat.

Munkatársunk beszélgetést folytatott Marossy Gersonnal, aki a következőket mondotta:

— Hogy mi lesz a kávéházzal, azt ebben a pillanatban megmondani nem lehet. Én folytatom a tárgyalásokat s miután már hatvan hitelezőm ráállt az egyezésre, remélem, hogy a többi tíz-tizenkettő is kapacitálható lesz. Én csak annyit mondhatok, hogy egy év alatt százhatvanháromezer koronát fizettem rá a kávéházra! Különböző biztosra veszem, hogy szombat este újra kinyithatja már a kávéházat az új bérlő. Hogy ki lesz az, azt nem tudom. Hármán is megakarják venni a kávéházat: egy temesvári, egy pécsi kávé s egy aradi szakember.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

Olcsóbb lesz a váltóóvás.

(Az adósok védelme az új váltótörvényben.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 20.

A hosszukás, jól ismert, az üzleti életben oly fontos, a magánéletben annyi szomorúságot jelentő papiros, a váltó körül nevezetes törvényes változások történnek a közel jövőben. Az igazságügyminiszter ma törvényjavaslatot terjesztett elő a váltóról. Száztizenhét paragrafus ez a javaslat és a paragrafustömegből nyolcvan azonos a világ harmincegy államában. A váltójog volt a nemzetközi jogi életben a legrendezetlenebb kérdés, két nyáron át folyt Hágában a világ váltójogászainak tanácskozása, míg végre harmincegy ország megbízottjai között nyolcvan paragrafusban létrejött a megállapodás. A többi, speciális paragrafusokra nézve szabad kezet kaptak az egyezményes államok.

Mi van a javaslatban?

A törvényjavaslat három címre oszlik. Az első cím, amely a saját váltóról szól, a nemzetközi váltójogi egységes szabályzat rendelkezéseit tartalmazza azokkal a módosításokkal és kiegészítésekkel, amelyekre az egyezmény értelmében jogunk van. Ezek között legfontosabb a váltó utólagos kitöltésének kérdése. A harmadik cím az egységes szabályzatot kiegészítő azokat a részeket foglalja magában, amelyek a váltójog nemzetközi egységesítésének körébe nincsenek bevonva.

Ez a törvényjavaslat a váltóképesség kérdését is tárgyalja. A törvényjavaslat a kézzel tett váltónyilatkozatok váltójogi hatályához, a vak személyek váltónyilatkozatának és az írni nem tudó egyén részéről kiállított meghatalmazásnak érvényességéhez bírói vagy közjegyzői hitelesítést kíván, a házastársak és jegyesek között váltókötelezettség vállalására szóló meghatalmazás érvényességét közjegyzői okirathoz köti. Ezáltal a mai joggal szemben, különösen az

írni nem tudók hathatósabb védelemben részesülnek,

mert jelenleg az írni nem tudó személy részéről adott meghatalmazásnak alakja és módja szabályozva nem lévén ez akkor is érvényes, ha bármily alakban van kiállítva, sőt még ha pusztán szóbeli is.

Szabályozza továbbá a javaslat az óvást és itt a váltójegyzők intézményét, amelyet az 1840. évi váltótörvény megteremtett, de később a közjegyzői törvény és az 1876. évi váltótörvény mellőzött, ismét föléleszti. Ennek a rendelkezésnek az a célja, hogy a közjegyzői székhelyén kívül eső területen

az óvást könnyebbé és olcsóbbá tegye.

A postaóvást, amelyet egyesek ugyanebből a célból javasolnak, a törvényjavaslat nem szabályozza, minthogy ennek részben postai intézményünkben, részben más körülményekben akadályai vannak, de följogosítja a kereskedelemügyi minisztert annak elrendelésére, hogy az általa megállapítandó korlátokon belül és módzatok mellett a posta is vehessen fel óvást. Ily képen, mihelyt a körülmények lehetővé fogják tenni, a postaóvás további törvényhozási rendelkezés nélkül rendeleti uton behozható lesz. Egyébként is arra törekszik a javaslat, hogy az óvási eljárást lehetőleg egyszerűvé tegyék.

Szabályozza végül a javaslat az elévülés félbeszakítását és felfüggesztését, a váltó elvezése esetében és megsemmisítő keresetet, a zálogjogot és a megtartási jogot és a jelenlegi váltótörvény hatályon kívül helyezése követ-

kezében szükséges átmeneti rendelkezéseket, valamint az új törvénynek más törvényekhez, különösen a csekkokról szóló törvényhez való viszonyát.

A javaslatról

Hantos Elemér

a következőket mondta:

— Az új váltótörvény lényege, hogy sokkal kedvezőbb a hitelviszonyokra, mint a régi törvény volt. A miniszter egyszerre két javaslatot terjesztett elő, az egyik a hágai egyezmény becikkelyezéséről szól, a másik a magyar váltójogot rendező. A rendezésnek számos előnye van, hogy csak a legfontosabbakat említsem: 1. a váltó formai szigorát enyhíti, miáltal a semmisségi esetek számát csökkenti; 2. a váltóforgalom számos akadályát kiküszöböli; 3. az utólagos jogellenes telepítés kifogását, melylyel rosszhiszemű adósok szoktak visszaélni, kiküszöböli azáltal, hogy a telepített váltó jogi állását megszünteti; 4. a változás szigorú formalizmusát megszünteti, csökkenti az óvás szükségét és az óvákat olcsóbbá teszi azáltal, hogy a közjegyzői hatáskörből kiveti. Olyan helyeken, ahol nincsenek közjegyzők, váltójegyzőket kreál az óvás olcsóbbá tételére.

TÖRVÉNYKEZÉS

§ Letartóztatott sikkasztó. Az aradi törvényszéki fogházba ma egy kalandos életű aradmegyei fiatalembert szállítottak be. Domonkos László vizsgálóbíró ugyanis sikkasztás miatt előzetes letartóztatást rendelt el Klein Jenő huszéves világosi születésű magánhivatalnok ellen, aki nemrég került haza külföldi bolyongásából. Klein Jenő becsületes világosi kereskedő családból származik, de a szülői háztól már évek óta elkerült: kalandos vágyainak engedve megszökött hazulról és bejárta fél Európát, azonban mindenhol összeütközésbe került a törvénnyel. Néhány év előtt egymástán több aradi cégnél volt alkalmazásban Klein Jenő, de mindenhol elkövetett valamit és a büntetés elől külföldre szökött. Berlinben és Bécsben szintén meggyűlt a baja a hatósággal és javítóintézetben töltendő fogságra ítélték. Most is Berlinből jött haza. Egy napra hazalátogatott Világosra, azután Aradra utazott. Itt felismerték, hogy régebből számadása van a büntetőtörvénykönyvvel. Domonkos vizsgálóbíró ma kihallgatta Klein Jenőt és a kihallgatás után kihirdette előtte az előzetes letartóztatást elrendelő végzést.

§ A feleséggyilkos gróf bírái előtt. Berlinből jelentik: Milcinsky gróf bűnpörében, ki mint ismeretes, néhány héttel ezelőtt feleségét és unokaöccsét agyonlőtte, a törvényszék a tárgyalást február huszonharmadikára tűzte ki.

§ Az elzúllott, urinő büne. Többször foglalkoztunk már egy valaha jobb napokat látott riasszony Á. Bíró Vilma ügyével. Az uriaszony, kinek férje előkelő állású aradi állami tisztviselő volt, az alkohol rabja lett és fokrolfokra lesüllyedt, végre gonosztevők társaságába jutott. Több bűncselekményt követett el és nem egyszer volt az aradi fogház lakója. Ma ismét egy ügyével foglalkozott az aradi törvényszék. Bíró Vilma hónapokkal ezelőtt egy Boros Bénédi kereskedő boltajtójából selyemkendőt lopott, de tetten érték és a rendőrség letartóztatta és átadta az ügyésznek. Ma ítélték felettte az aradi kir. törvényszék és beismerő vallomás után hat havi fogházra ítélte.

§ Elítélték a feleségnyuzó péket. Szegedről jelentik: Hnatyuk Ignácnak, a feleségnyuzó volt makói pékmesternek ügyében ne-

gyedszeri tárgyalás után ma végre ítéletet hozott a szegedi törvényszék. A pékmester, mint emlékeztetes, a múlt év január harmadikán hűtlenségen érte a vele vadházasságban élő Kuzsók Rozáliát és az udvaron összekötözve megakarta nyuzni. Ugyancsak súlyos sebeket ejtett felesége csábitóján, Hirschl Fülöp hal kereskedőn. A törvényszék ma hozott ítéletében kétféle súlyos testi sértés és egy rendbeli személyes szabadság megsértése miatt egy hónapi fogházra ítélte Hnatyukot. Az ügyész súlyosbírtásért felelősséget vállalt. A tárgyalás zárt ajtók mögött folyt le.

Revolvert fogott a végrehajtóra a bárónő.

(Rajasich Györgyné bárónő felmentése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Nagybecskerek, január 20.

A milliókat kitevő Csávossy-hagyaték örökösei között ádáz perlekedés folyik, a testvérek nem tudnak a torontáli nábob vagyonán megosztzkodni és így a horribilis összeget kitevő hagyaték még bírói döntés tárgyát képezi és az letét gyanánt kezeltetik. Így történhetett meg az a különösnek látszó eset, hogy a milliós hagyaték egyik örököse, özvegy báró Rajasich Györgyné, született Csávossy Adrienne ellen végrehajtást kellett foganatosítani. A bárónő — a nagybecskereki kir. ügyészség vádlevele szerint — az árverést foganatosító végrehajtót hivatalos eljárása alatt veszélyes fenyegetéssel megakadályozta és ezzel hatóság elleni erőszakot követett el. A nagybecskereki törvényszék elé került az érdekes ügy, amely ma tárgyalta azt és tudósítónk erről a következőket jelenti:

Múlt évi augusztus hó 22-én Fényen, özvegy báró Rajasich Györgyné, szül. Csávossy Adrienne lakásán megjelent Szecső Károly módosi kir. járásbírói végrehajtó, hogy az 1913. évi július hó 19-ik napján lefoglalt ingókat elárvereztesse. A bárónő ingerült szavakkal fogadta a végrehajtót és amikor Szecső az istállóban levő egyik tehenére a foglalást foganatosítani akarta, özvegy báró Rajasichné a kezében levő táskájából kivett egy revolvért és azt a végrehajtóra fogta. Eme magatartás folytán a bírósági végrehajtó nem bírta foganatosítani sem a végrehajtást, sem az árverést.

Mint hogy Szecső Károly bírósági végrehajtó a kérdéses alkalommal hivatalos működésben volt, a nagybecskereki királyi ügyészség vádat emelt özvegy báró Rajasich Györgyné ellen hatóság elleni erőszak miatt. A vádtanács a bárónőt vád alá helyezte.

A bizonyítási eljárás befejeztével és a pörbeszéd után a bíróság a vádlott bárónőt az ügyészi vádirat elutasítása mellett az ellene emelt vád és következményei alól felmentette és a védő indítványára az iratokat a végrehajtó fegyelmi bíróságához áttette.

A bíróság ugyanis igazoltnak látta, hogy a végrehajtó akkor, amikor a kitűzött árverés foganatosítása céljából a helyszínén megjelent, nemcsak szabálytalanul, de tiszteletlenül is járt el. Mivel pedig a végrehajtó szabálytalan eljárása folytán a bárónő magatartása indokolt, ennél fogva a végrehajtó — hatáskörét tullepve — a hatóság elleni erőszak megbüntetésére hozott törvényszakas alkalmazását nem követelheti. Mivel pedig tiszteletlensége hivatalból is elbírálandó, az iratoknak a fegyelmi bírósághoz való áttétele indokolt. A felmentő ítélet ellen a kir. ügyész felelősséget jelentett be.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: *Katonadolog*, operette.
Csütörtök: *Katonadolog*, operette.
Péntek: *Katonadolog*, operette.
Szombat: *Katonadolog*, operette.

Bassermann az Apollóban.

(A király, 5 felvonásos művésztragedia; bemutatóra kerül szerdán, csütörtökön és pénteken.)

A színész ezernyi eszköze, a színpad minden trükkje és csalása elvész a vásznon. A mozi nézőtérén nem zeng végig egy érces és megható bariton, itt a száz és száz embert nem szuggérálhatja a költő színes és szóvirágoktól duzzadó tirádája, itt egy van csak: a színész arca. És soha arc még oly kifejező, oly artisztikus a filmen nem volt, mint Bassermanné.

Emlékeztetes még az első mozis szereplése, az „Egy test, egy lélek.” Amilyen új irányt jelentett a legnagyobb német színész, Bassermann, a színpadon, ilyen új utat nyitott meg a mozis színjátszásban is. Most lép fel másodszor mozidarabban. E férfifej szinte külön látszik élni a testtől, ez ideges arc tud olyan szilárd lenni fájdalmában, mint egy halott maszk és boldogabb, derűsebb, mint a tavaszi égbolt.

A király finom, érzelmes és poetikus darab, a Hermann Bang halovány, pasztelszerű regényeire emlékeztető. Kraehle, az öreg színész játsza a kisvárosi szintársulatnál a királyi szerepeket. A vén színész beleszeret egy fiatal, szőke kóristaleányba és feleségül is veszi. Kraehle imádja feleségét és e késői, ősi derűt, e nyugalmas boldogságot úgy fogadja, mint életének utolsó, drága ajándékát. A boldogsága nagyon rövid életű: felesége meghal. Egy kis szőke baba maradt hátra házasetükből, aki a szemefénye az öreg színésznek. A sors szivteienséggel veszi körül Kraehlet. A kis leánykan gyilkos láz gyuladt ki a lázalmában egy vágya van: királynak látni az apját. Kraehlet a kötelessége elszólitja gyermekének betegágyától. A beteg gyermek utána szökik. Kraehle a színpadról a szünetek közé néz és rémülten látja, hogy a félhomályból kis gyermekének lábán égő szemek ragyognak felé. Kirohan a színpadról a jelenes közepén, az előadás megáll, a függöny lefordul a bamuló nézők előtt és Kraehle karjaiba fogja a kicsiket. Még egyszer boldogan, a beteljesült vágy nyugalmával néz reá két tiszta, kecs szem, aztán behunyódnak a selymes szempillák, a kicsike halott...

És Kraehle karjai között veszi el élete egyetlen örömet, a kollegái zokogva állják körül és egynek sem jut eszébe, mely furcsa és groteszk volt e drama első felvonása: az öreg színész és a kóristaleány szerelme.

A király premierje ma, szerdán van az Apollóban. Ekkor kerül utoljára vezetésre a budai rabógyilkosság izgasmas nyomozása. Az első előadás pontban öt órakor kezdődik. 4256

* A debreceni egyetem. Budapestről jelentik: A vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban ma Jankovich Béla miniszter elnökelete alatt tanácskozás folyt a debreceni egyetem ügyében. A tanácskozáson a miniszter kijelentette, hogy az egyetem jogi, theologiai és bölcsészeti fakultásait az év végén feltétlenül megnyitják, a klinikai kórház építését a jövő tavasszal kezdik meg. A többi építkezéseket akkor fogják megkezdeni, ha a város a felajánlott öt millió korona befizetésére nézve elfogadható határozatot hoz.

* A színház közlései. A *katonadolog*, a mely az előjelekből ítélve, az idei szezon legnagyobb operette-slágerének ígérkezik, egész héten, még vasárnap is színpadra kerül.

Nagy kabaré lesz a színházban a jövő hét hétfőjén és keddjén, teljesen új műsorral. A magánszereplők: a szintársulat elsőrendű tagjai, teljesen új kabaré-számokkal, dalokkal fognak szerepelni.

* Shylock. Az Uránia hétfőn és kedden mutatja be Salten Félix világhírű munkáját: Shylockot, melyben a címszerepet Schildkraut Rudolf, a világ első színésze játsza. 3

HIREK.

Tanulnak az aradi tartalékos tisztek.

(Resch vezérőrnagy a továbbképző tanfolyam vacsoráján.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Az aradi várhoz vezető havas uton ma délután egymásután siklottak a szánkók, dőcögtek a bérkocsik és szállították a békés ügyvédek, fiatal kereskedőket, nyugodt életű magántisztviselőket, akik tartalékos tiszti egyenruhát öltöttek ma a tartalékosok továbbképző tanfolyamára. A vár parancsnoksági épületében ma délután tartották meg a továbbképző tanfolyam második előadását és habár az erre szóló meghívó jogot ad a rezerv tiszteknek a polgári öltözet viselésére: a tanfolyamon résztvevő tizennyolc aradi tartalékos hadnagy, zászlós, őrmester kivétel nélkül feszes egyenruhában jelentkezett a tanfolyamot vezető százados előtt.

A tartalékos tisztek továbbképzését kettős elvből rendelte el a hadügyminiszter: szorosabbá, állandóbbá akarja tenni a kapcsolatot a tényleges állományu tisztikar és tartalékosok között és a hadsereg érdekében valónak tartja, ha a tartalékosok nemcsak a fegyvergyakorlatok alatt ismerkednek meg azzal a sok újítással, változással, amit az utolsó két esztendő nagy háboruinak tanulsága a csapatok vezényelésében, felszerelésében és taktikai felhasználásában okozott. Ma délután is mintegy másfél óras előadásban ismertették az aradi tartalékos tisztekkel ezeket a tudnivalókat.

A bajtársi szellem bensőséges megteremtését szolgálta azután a tanfolyam befejezésül a Fehér Kereszt szálló téli kertjében rendezett vacsora, amelynek különös jelentőséget adott Resch Ferenc vezérőrnagy állomásparancsnok részvétele is. Az aradi helyőrség parancsnokló tábornokán kívül a 33. gyalogezred törzstisztjei és a különböző ezredek tisztikara csaknem teljes számban vett részt a közös vacsorán, amelyre a jövő tartalékos tisztjeit: az Aradon szolgáló önkénteseket is meghívták. A vacsora résztvevőit a 33. gyalogezred zenekarának játéka szórakoztatta.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Lényegtelen hőváltakozás és sok helyütt havazás várható. — Sürgönyprognózis: Fagypontról körüli hőmérséklet, sok helyütt csapadék.

— A horvát bán Bécsben. Bécsből jelentik: Skerlecz Iván báró, horvát bán ma tisztelgett az uralkodóház Bécsben időző tagjainál. Skerlecz báró innen Zágrábba utazott, hogy résztvegyen az országgyűlés tanácskozásain.

— A hadügyminiszter Budapesten. Krobotin Sándor lovag hadügyminiszter ma reggel nyolc órakor szárnysegédeivel Csoban Dragutin vezérkari alezredessel és Döry László őrnaggyal Zimonyból Budapestre érkezett. A délelőtti folyamán a hadügyminiszter több látogatást tett. Meglátogatta Tisza István gróf miniszterelnököt, Hazai Samu báró honvédelmi minisztert és Teleszky János pénzügyminisztert. Mint a Budapesti Tudósító illetékes helyről értesül, ezek a látogatások tisztára udvariassági jellegűek voltak, mert a hadügyminiszter budapesti időzését arra akarta felhasználni, hogy viszonzza a magyar kormány újévi látogatásait. Ez alkalommal semmiféle hivatalos tárgyalás nem volt és ilyen nincs is tervbe véve. A hadügyminiszter délután öt órakor visszautazott Bécsbe.

— Háromezer koronát küldött a király egy póttartalékosnak. A nagyváradi vár falai között érdekes és megható eseményről beszélnek mostanában a katonák. Egy szegény utazóról, Grosz Lászlóról szól a történet s a királyról, akinek érző, meleg szíve megszánta az ő gondokkal küzdő póttartalékos katonáját, akinek már régen be kellett volna vonulnia szolgálatra, de minthogy a behívó csak most találta meg, harminchét éves korában, mikor már felesége és öt gyermeke van, kezdte meg póttartalékos szolgálatát. A szegény ember felvette az uniformist, a családja pedig kétségbeejtő nyomorban maradt. Kérvénnyel fordult ekkor a kabinetirodához, hogy mentse fel a szolgálattól, de a kérvényt ehintézetlenül küldték vissza. Grosz erre újból alázatos hangú kérés levelet írt a királynak s ezt a második írását a kabinetirodából már őfelsége színe elé terjesztették. A király jósága gyönyörű formában nyilvánult meg. A szolgálattól nem mentette fel az utazót, de magánpénztárából háromezer koronát utaltatott ki számára s a póttartalékos családja most már nyugodtabban várhatja a családfelelő kiszabadulásának óráját.

— Az Aradhegyaljai motoros vasút igazgatósága ma délután ülést tartott, amelyen résztvett Tolnay Kornél az államvasutak új elnökgazdátja, a részvénytársaság igazgatósági alelnöke is. Az igazgatósági ülésen Zerkovitz Rezső vezérigazgató ismertette a múlt év tavaszán megkezdett villamos üzem forgalmát és eredményeit. Az igazgatóság ezután a villamosítás költségeinek végleges számadásait vizsgálta át és megnyugvással vette tudomásul, hogy az átalakítás finanszírozásában részes érdekeltség továbbra is megtartja a részvénytársasággal összeköttetését. Foglalkozott ezután az igazgatóság a hegyaljai községek részére szolgáltatandó villamos világítás egységes szerződésével. Mint az Aradi Közlöny megírta: Aradmegye vezetősége elvben hozzájárult a részvénytársaság által bemutatott szerződéshez. Ma azután a vasúttársaság igazgatósága is elfogadta a vármegyével történt megállapodásokat.

— Az albán trón. Párisból jelentik: Diplomáciai körökben az a hír van elterjedve, hogy Wied Vilmos herceg már a jövő hét hétfőjén Albániába érkezik. A francia kormány kérdést intézett a többi nagyhatalmakhoz a herceg mikénti fogadtatása iránt, mert erre vonatkozólag egyöntetű lépésekben akarnak megállapodni.

— Glattfelder Gyula püspök pásztorlevele. Temesvárról jelentik: Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök most bocsátotta ki első körlevelét az új esztendőben, mely pásztorlevelében részletes leírás keretében ismerteti a főpásztor a jámbor egyesületek és társulatok működését és fontosságát a csanádi egyházmegyében, valamint közli ezen társulatok és katolikus egyesületek új igazgatóságainak névsorát.

— Olcsóbb a kamatláb. Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtti ülést tartott, a melyen elhatározták, hogy a bankkamatlábát öt és fél százalékról öt százalékra szállítják le. Ez a hír nem kellett nagyobb feltűnést a tőzsdén, mert már régóta várták a főtanács ezen határozatát.

— Kémkedés — cigarettával. Drezdából jelentik: A jebulei cigaretta-gyár helyiségeiben a rendőrség ma házkutatást tartott. Az ügy nagyon titokzatos és valószínűnek látszik, hogy kémkedési afféról van szó. A rendőrség minden felvilágosítást megtagadott.

— Zubor Gyula temetése. Mély részvétet keltett Arad előkelő társaságában Zubor Gyula aradi ügyvéd, nyugalmazott törvényszéki bíró halála. Ez az igazi részvét nemcsak az édesatyjukat gyászoló Zubor Andor tb. főjegyzőhöz és Zubor Imre dr. ügyvédhez érkezett részvétnyilatkozatokban mutatkozott, hanem kifejezésre jutott az elhunyt ügyvéd temetésén is, amely ma délután három órakor volt. Zubor Gyula ravatalát ügyvédi irodájában állították fel. A koporsót és a ravatalt a család koszorúin kívül Greén Nándor főkapitány, rétháti Kövér Ferenc és családja, Szathmáry Mihály és neje, Szathmáry Gyuláné, Verzár István és családja, Tüdös Béla és neje és az ügyvédi kamara koszorú borították. A temetésen résztvevő nagy gyászoló közönség soraiban ott voltak többek közt Pap I. János román püspök, Fábrián Lajos kuriai bíró törvényszéki elnök vezetésével a bírói kar, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Kádas Kálmán főjegyző a tanács tagjaival, Szakolczay Lajos királyi ügyész, Kovács József vezető járásbíró a járásbírók biráival, Bánhidy Antal báró, Greén Nándor főkapitány, Heppes Miklós nyugalmazott kuriai bíró, Naszády Iván volt főispán, az ügyvédi kamara küldöttsége Szalay Károly kir. tanácsos elnökkel, a ménési hegyközség küldöttei Kovacevics György jegyzővel. A megható gyászszertartást Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök végezte. Zubor Gyulát a felső temetőben levő családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

— Huszonötezer korona egy Szinyei-Merse képer. Budapestről jelentik: Körülbelül két éve annak, hogy Szinyei-Merse Pálnak a Mücsarnokban kiállított képét, amely egy csodás parkrészt ábrázol, Elek Pál megvásárolta 20,000 koronáért. Ez a képvásárlás akkor olyan nagy művészi esemény volt, hogy Tisza István is írt róla a Magyar Figyelőben vezércikket s írók és esztétikusok heteken át vitáztak róla. Elek Pál 20,000 koronás rekordját a minap fölülmulta Lánzy Leó, aki az Ernst-muzeumban 25,000 koronáért vásárolta meg Szinyei-Merse Pál egyik legújabb és legértékesebb festményét. A képvásárlás mindezekig nem került nyilvánosságra és csupán a beavatottabb művészkörök foglalkoznak a szenzációs ügygyel, amely újabb bizonyítéka annak, hogy már Magyarországon is megtudják becsülni és értékelni az igazi művészetet. Szinyei-Merse Pál egyébként az Ernst muzeumban kiállított újabb képei közül még kettőt adott el igen tekintélyes áron.

— Firma erloschen. A megszorult vidéki városokhoz — Aradhoz is — fél évvel ezelőtt egy hosszú nevű berlini társaság, a Westfälische Bau-Industrie Aktien-Gesellschaft levelet küldött, melyben följajnlotta, hogy a város tervbe vett középítményeit hajlandó elkészíteni, még pénz se kell hozzá, vár a törlesztéssel. A szegedi tanács feleletében kijelentette, hogy a közszállítási szabályrendelet értelmében csak árlejtés útján adhatja ki a középítkezéseket, de ha pályázni akarnak, ám jelentsék be esetről-esetre árajánlataikat. — Ma azután visszaérkezett a levél fölbonthatlanul. A borítékra ez volt ráírva: Firma erloschen. Megszűnt a cég, a mely milliós vállalkozásokba akart fogni. Szeged és a többi vidéki város most áldhatja a jószerecsét, hogy nem ugrott be a gyöngelábon álló, hosszú nevű német társaságnak, a mely előre kikötötte, hogy még a nagyarányu munkák megkezdése előtt be kell tábláztatni a költséget a város földjére.

— Szaporítják Ausztriában az osztálysorsjegyeket. Bécsből jelentik: Az osztálysorsjegyek számát a mai ülés alkalmával százezerről százhatvanezerre emelik fel.

* A beszélő mozi mind nagyobb és nagyobb tért hódít magának Arad közönsége között. Érthető izgalommal, érdeklődéssel várja a publikum a kinetofont, Edisonnak csudálatosan nagy, világraszóló találmányát. Megelevenedik, jelentős lesz az eddig néma film, beszélni, énekelni fognak a moziszerelők, szóval minden kellék immár meg van, hogy az illúziót a legteljesebb mértékben előidézzék, felkeltse. Szendrey színigazgató mindenestre nagy szolgálatot tesz Arad közönségének, hogy ezt a csudálatos produkciót bemutatja s hozzáférhetővé teszi a közönség számára. A publikum nagyarányú érdeklődésének meg is van a látszata: Weisz Leó üzletét valóságos ostrom alá fogták s ezenkívül egész nap szünet nélkül berreg a telefon s Arad előkelőségei egymásután jegyzik elő a kinetofon előadások jegyeit. Alig két napja indult meg a jegyeladás s már is a jegyeknek igen tekintélyes része vevőre talált. A kinetofon-előadások a kulturpalotában lesznek január 26-án és 27-én este fél hétkor és fél kilenckor, ezenkívül 27-én délután 5 órakor ifjúsági előadás lesz.

* **Inanitta.** (Az Uránia mai szenzációja.) A Turchányi eset óta bizonyos érdekességgel bírnak a félvilági nők, kik pusztán a szépség eszközeivel emelkednek fel, hódítanak s végül a dicsőség legtetőjéről lezuhannak és nyomorultul pusztulnak el. Inanitta — a mai kép hősnője — ilyen típus. A csatornából, az utca sorából emelkedik fel, lassan és lassan London első színpadjaig, hol dicsőség és pénz környékezi. Elfeledkezik Renéről, régi szerelméről, nem akarja ismerni Giovanni, ki érte szenvedte végig a hosszú és keserves fegyházi éveket. S mikor barátja Vercini gróf oldalán megpillantotta Giovanni, halálsápadtan igyekszik tekintetét is elkerülni. A megszokott fegyencben feléled a boszu vágya, szívében keserű fájdalommal gondol a hűtlen nőre, kire szabadságát, egyetlen kincsét céltalanul áldozta fel. S mikor Giovanni szobájába surran, szerelmes csókokkal akarja lecsillapítani volt szerelmét. A csókoknak meg van a hatása, mert Giovanni eltávozik. A boszu azonban nemtelen gondolatokra ragadja. A gondolatot tettek követik. Meglesi a gróft és megfojtja. Vak dühében elrohan a színházba, hol éppen ünneplik Inanittát. A tapsorkánba belésvit egy revolver dörrenés, mely leteríti a hatalom és szépség kegyeltjét: Inanittát. — De az izgalom megöli Giovanni is. Ez a gyönyörű mese az amerikai híres Barker-filmgyár első remeke gyanánt kerül a piacra. A szerepet a londoni Alhambra színház tagjai játsszák. A műsoron még egy pár igen szép amerikai más felvétel is szerepel.

* Az összes könyv- és hangjegy-újdonságok Kerpelnél. 291

VIDÉK.

A borssebesi kaszinó január 18-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. A szokásos évi jelentéseket, valamint a módosított házszabályokat a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette és a felmentvényt a lemondott vezetőségnek megadta. Ezután a tisztújítás következett. A kaszinó elnöke ismét egyhangulag Hajdu József t. b. főszolgabíró lett. Alelnök Lengyel István, jegyző Boros Rezső dr., pénztáros Herbet Jenő, könyvtáros Fekete Gyula, háznagy Füzess József, választmányi tagok lettek: rendes tag Baumgartner János, Bienenstock Jakab, Bolyos József, Fogassy Gyula, Leinwatter Gyula, Schurina Vilmos, Löw Mihály dr. Póttagok lettek Antal Miklós és Szabó József. Este 8 órakor 60 terítéses halesztély volt, mely után tánc következett. Ugyancsak vasárnap tartotta közgyűlését a borssebesi polgári olvasókör is. Elnök lett Krifaton József, alelnök Künztler Albert, titkár Fekete Sándor, pénztáros Schmidt András, ellenőr Kovács Patricius, könyvtáros Kelemen Lajos, háznagy Haás Adolf. Választmányi tagok lettek Deutsch Márkus, Killik Kálmán, Kecskés Sándor, Bilek József, Sajgó Antal, Oancza Athanasz.

Tisztújító közgyűlés volt január 18-án a brádi Kaszinóban, amely alkalommal újabb három évre megválasztották: elnök Brády Albert, alelnök Rimbás Péter, háznagy Michalus Sándor, titkár Kirinyi István, pénztárnok Auer Imre,

könyvtáros Abraham István. Választmányi tagok: Benkő András, Berde Sándor, Böhm Vilmos dr., Broda Béla, Buchrucker Leonhard dr., Gligor Amos, Institoris Ignác, Kugel Dezső dr., Kugel Károly, Molnár Lajos, Nagy György, Zitron Simon, Pottogora Ádám Rezső és Hegyi Pál.

A román komité tárgyalásai.

— A paktum előkészítése. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Budapest, január 20.

A román nemzetiségi párt végrehajtó bizottsága ma a vezetőférfiak jelenlétében ülést tartott, melyen a komité tagjai közül a következők jelentek meg: Illyésfalvi Papp György, Boila Romulus, Braniste Valér, Brediceanu Cornél, Csordás János, Ciorogáriu Román, Comescics Miklós, Grozda Aurél, Demian Vazul Erdélyi János, Goga Oktavian, Goldis László, Jancu Cornél, Lázár Aurél, Lengyel Jovan, Lukács Konstantin, Maniu Gyula, Marsieu Jusztin, Moldován Valér, Nedeleu János, Onisare Viktor, Oprean Nestor, Pöp C. István, Serbán Miklós, Ungurianu Manó, Vajda Sándor, Velicui Romulus, Vesedan Miklós. A tanácskozáson folyó ügyeken kívül a végrehajtó-bizottság ismertette azon megbeszélések tartalmát, melyek a miniszterelnök és a végrehajtó-bizottság között lefolytak. A végrehajtó-bizottság úgy határozott, hogy a tanácskozások anyagát szigorú diszkrecióban tartja.

A tanácskozást Illésfalvi Papp György nyitotta meg rövid beszéddel. Kijelentette, hogy nagyfontosságú tanácskozásokról van szó, döntő fontosságú ügyek kerülnek napirendre és a komité döntésétől függ az erdélyi magyarországi románok sorsa.

Ezután megválasztották a tisztikart. Elnökök lettek: Illésfalvi Papp György és Mihályi Tivadar, jegyző: Lukáciu László. Utána Papp felszólította a Tiszával tárgyaló hármastagjait, hogy tegyenek jelentést a tárgyalások eredményéről. Braniste Valér állt fel szólásra és hosszú beszédben ismertette a megbeszéléseket. Beszédét később félbeszakította, majd Maniu, Vajda, Papp és Goldis külön terembe tanácskozásra vonultak vissza. Hogy miről beszélgettek, erősen titkolták.

Maniu Gyula, akit a komité felhatalmazott arra, hogy — ha szükségét látja — informálja a sajtót az eddig történetekről, ezeket mondta:

— Tárgyalásaink eddigi eredményéről egyelőre nem sok mondanivalóm van. Mai ülésünkön meghallgattuk a folyó ügyekről szóló jelentést, azután a hármastag bizottság jelentése került tárgyalás alá. Az ügyet Braniste Valér referálta és a mai nap referátummal telt el, mert a tanácskozások anyaga rendkívül terjedelmes. Ami tárgyalásaink munkabeosztását illeti, úgy kontempláltuk, hogy naponként délelőtt tíz órától estig tárgyalunk az ebéidő megszakításával. Valószínű, hogy két-három nap alatt befejezzük a tárgyalásokat. Nem lehetetlen azonban, hogy a tanácskozások folyamán még érintkezésbe kell lépünk Tisza István miniszterelnökkel. De az eddig történetek után ítélve, több mint bizonyos, hogy nem merül fel ennek szükségessége.

A komité egyik tagja bizalmasan közölte, hogy nincsenek nagyobb ellentétek a komité tagjai között s azok, legalább eddig, szolidarisoknak mutatkoznak. Az az impressziója, hogy minden körülmény között sikerülni fog a paktumot megkötöni.

Nászinduló a koporsónál.

(Mágnás Elza ékszereinek titka.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, január 20.

Minél többet irtak a lapok a Mágnás Elza esetéről, csak annál rejtélyesebbé lett egy probléma, amely mindenki előtt felvetődött. Mi volt ennek a nőnek a varázsereje, hogyan történhetett az, hogy Schmidt Miksa, a dúsgazdag gyáros, a többszöri milliósos, a disztíngvált uri ember minden kincscsel elhalmozott szeretőjéül éppen egy durván közönséges, a dézsa mellől elkerült tót cselédleányt választott, aki sem szépség nem volt, sem férfiakat elbájoló női kedvességgel nem rendelkezett, műveletlen volt és az ékszerei alatt is kellemetlenül paraszti maradt?

A dolog megértéséhez tartozik, hogy Schmidt Miksa fiatalember korában Bécsben szerelmes volt egy leányba, aki menyasszonya is lett. Mielőtt azonban házasságra léphettek volna, a menyasszony meghalt. A fiatal Schmidtet, aki rajongásig imádta a menyasszonyát, végtelenül lesújtotta a szerencsétlenség. Későbbesve zokogott a halott ravatalánál, súlyos idegrohamokba esett, úgy, hogy a családtagoknak erővel kellett őt a koporsótól elvonszolni, mert attól félték, hogy vagy megőrül, vagy öngyilkosságot követ el. Amikor azonban örízetlenül hagyták, éjnek idején, újra belopódzott menyasszonyához, ráborult a holttestére és könyveivel és csókjaival borította. Ugy találták őt, exaltált, magánkülvilági állapotban, rettenetes perceket élve át.

A halott menyasszony emlékeitől, a holttest iránt is tehetetlenül epekedő szerelemtől, a koporsónak, égő gyertyáknak, fekete gyászposztónak és halotti szertartásnak képzetétől sohasem tudott azután Schmidtet megszabadulni. Súlyos lelki beteggé lett és a nőknek, akiknek szerelmét kívánta, rémes halotti szertartás alá kellett magukat vetni, amelytől csaknem mind visszaborzadtak. Kiscelli uti villájában, amely egy temető közvetlen közelében fekszik, a fényesen bebutorozott termek egyike temetéshez volt felkészítve, benne egy óriási széles nyitott koporsóval. E sorok írójának alkalmá volt beszélgetni Vörös Elekkel, a Fővárosi orfeum cigányprimásával, aki maga is, mint a zenét szolgáltató, bandájával együtt többször részt vett a különös gyász-nászban. E szertartásra a nőt két temetkezési egyenruhába öltözött inas menyasszonynak öltöztette fel, fehér ruhába, fehér fátyollal. A terem falai feketébe vonva, a közepén ravatal, köröskörül égő gyertyák. A két szolgáló tömjén-füstöt lóbál, a cigányzenekar félkörben körülállja a ravatalt. A fehér nő belefekszik a koporsóba, szemét lehunyja és mint a halott mozdulatlanul fekszik. A zenekar rázendít a Lohengrin nászindulójára, a szerencsétlen „völegény” betámolyog a szomszéd szobából és visszaemlékezve legnagyobb lelki tragédiájára, zokogva borul a halottra és könyveivel, csókjaival, árasztja el a „menyasszonyt”.

Számos nővel kísérletezett Schmidt Miksa, de senki nem teljesítette rettenetes kívánságait, mindenki, aki meg is próbálta, a haláljédelem hideg borzongása futotta át, mindenki megbánta vállalkozását és menekült, lemondva a fejedelmi honoráriumról, melyet Schmidt ígért. Csupán Turcsányi Elza volt az, aki minden kívánságát teljesítette a lelkileg beteg embernek.

— **A halálos vacsora.** Sikula községben ma reggel *Albis Péter* napszámost és feleségét, *Albis Floricát*, halva találták. *Albis Péter* fején kisebb sérülés nyoma látszott, az aszszony testén semmi sérülés nem volt. A csendőrség megindította a nyomozását, amelynek során nyilvánvaló lett, hogy amire elő percben gondoltak: a rablógyilkosság kizártnak látszik, mivel *Albisnak* mindössze hat-nyolc száz korona értékű ingatlan vagyona volt. *Szakolczay Lajos* kir. ügyész és *Auszterweil László* dr. törvényszéki orvos a boncolás és a nyomozás bevezetése végett ma délután a helyszínen kiszálltak. A boncolás során kiderült, hogy a napszámos és felesége este kocsonyát és töltött káposztát ettek, melyek mérges anyagot tartalmaztak. *Albisék* az éj folyamán rosszul lettek, hányási ingerek léptek fel, de orvoshoz nem fordultak. Gyermekeik a mérges ételből nem ettek és így életben maradtak. A házaspár bélérszeit *Felletár Emil* dr. főorvoshoz Budapestre küldötték a mérgezés végleges konstatálása végett.

— **A munkanélküliek segélyezése.** Ma délután megtörtént a legutóbb tartott törvényhatósági bizottsági közgyűlés jegyzőkönyvének a hitelesítése. Minthogy most már az abban foglalt sürgős határozatok végrehajthatók, a tanács holnap rendkívüli ülést tart és megállapítja a munkanélküliek segélyezésének részleteit. A szakszervezetek részéről három bizalmi férfi kiküldését kéri majd a tanács és *Kovács Vince* kulturtanácsnok *Green Nándor* főkapitány velük együtt állapítja meg a segélyezett névsorát. Ertesülésünk szerint tulajdonképpen pénzsegélyezésben részesülnek a rászorultak, kenyeret egyáltalában nem osztat szét a város, mert ezzel sehol sem értek el megnyugtató eredményt, szalonnát is csak az kap, aki kijelenti, hogy a segélyezésnek ezt a módját kívánja.

— **Agyonlőtt rendőrfelügyelő.** *Kalkuttából* jelentik: Tegnap este ismét politikai merényletet követtek el. Egy indiai ember a nyílt utcán agyonlőtte a bűnügyi rendőrség felügyelőjét. Annak ellenére, hogy az utcán a merénylet elkövetésekor számos járőrként volt, senki sem sietett a gyilkos üldözésére. Csak a rendőrök vették üldözőbe a merényletet, aki menekülés közben többször rájuk lőtt s kettőt közülök halálosan megsebesített. Végül is a felügyelő segédje fogta el a gyilkost. A megölt rendőrfelügyelő nagy tevékenységet fejtett ki a kalkutai összeesküvés ellen indított vizsgálatban s valószínűleg ezért történt a merénylet.

— **Halálozás.** *Dr. Sehl György* tb. megyei főorvos, járási orvos, Csanádvármegye törvényhatósági bizottsági tagja 45 éves korában hirtelen elhunyt. *Sehl* tizenkilenc év óta töltötte be nehéz, felelősségteljes állását kiváló szak tudással és fáradtságot nem ismerő ügybuzgalommal. Két év előtt súlyos beteg lett és betegsége — *Basedow-kórban* szenvedett — megviselte a munkabíró embert. Ma délután egy betegétől hazatérve épen beteg gyermeke ágya mellé ült, kezében ujsággal, amikor hirtelen szívrohamban elhunyt. Özvegyén és 3 leánykáján kívül az egész járás közönsége gyászolja népszerű orvosát. Temetése január 21-én d. u. 3 órakor lesz.

— **Jótevény adomány.** *Bara János* Arad 4 koronát küldött kiadóhivatalunkba a „Boldogtalan anya” részére, amely összeget rendelkezési helyére juttattuk.

— **Leltár miatt mélyen leszállított árak** *Fischer-féle Nagy Áruházában*, Arad Szabadság-tér 12. sz. alatt.

— **Fegyencszökés tömeges emberhalálal.** *Mac-Alesterből* jelentik: Az itteni büntető fogházban három fegyenc valahonnan revolvért szerzett, egy fogházortól ezután elvették a kapukulcsot, négy őrt lelőttek, a fogházból kiérve kocsira ültek, a kocsist is lelőtték s azután elhajtottak. A fogházőrök és a lovasscendőrök üldözőbe vették a szökevényeket, a kik egyre lövöldöztek üldözőik felé s így véres harc keletkezett a rendőrök s a fegyencek között. Végül is mind a három fegyencet sikerült agyonlőni, de az üldözők közül is többen súlyosan megsebesültek. A fegyencek még a fogházban agyonlőtték *Tomas* kongresszusi tagot, aki a fogházat épen meg akarta látogatni.

— **Felülfizetések és adományok a Schreiber Joachim** orv. izr. főrabbi ur tiszteltére rendezett installáció és lakodalmi bankett alkalmából: *végvári baró Neuman Teóverek* 50 kor., *Glück Károly* 10 kor., *Glück Zsigmond* 6 kor., *Steinhardt Mor* dr. 5 kor., *Kilényi C.* 5 kor., *Königstein L. Tenke* 5 kor., *Grünberger Miksáné Zimandujfalu* 5 kor., *Réthy Endre M. Kovacsána* 2 kor., *Grosz József Lippa* 10 kor., *Majer Henrik* 10 kor., *Braun Gusztáv* 5 kor., *Hartmann Samu* 22 kor., *Bruck* ceg Budapest 10 kor., *Koch József* 10 kor., *Dózsa Dezső* 10 kor., *Gartner Lipót* 6 kor., *Brasch Simon* 10 kor., *Frankl J. Wien* 4 kor., *Herbstem J.* 4 kor., *Koch Ignác* 5 kor., *Wittenbergerné* 2 kor., *Stern Karoly* 10 kor., *Mandl Simon* 6 kor., *Hubert József* 5 kor., *Engel Gyula* 2 kor., *Lipkovich, Bál* 5 kor., *Emil Kálmán* 5 kor., *Ehrenfeld, Wien* 5 kor., *Trutzer Henrik* 6 kor., *Gara Ármun dr.* 5 kor., *Stern M. A.* 5 kor., *Löwy és Pollak* 10 kor., *Ehrenfeld Ignác* 2 kor., *Reisz Sándor* 5 kor., *Glück József* 2 kor., *Domán Sándor* 5 kor., *Teffner Ignác* 2 kor., *Keppich Zsigmond* 4 kor., *Weisz Mihály* 2 kor., *Hegedüs Gyula* 2 kor., *Eles Ármun* 5 kor., *Dick Samu* 2 kor., *Deutsek Izidor* 2 kor., *Levai N.* 2 kor., *Winternitz Jenő* 2 kor., *Maun Adelf dr.* 10 kor., *Weisz Ferenc* 5 kor., *Fiscner Eliz* 5 kor., *Kallós József* 20 kor., *Schwartz H.* 6 kor., *Deutsch János* 10 kor., *Neuman, Pozsony* 10 kor., *Fischer Samu* 5 kor., *Braner, Budapest* 4 kor., *Krantz & Roth Wien* 20 kor. Ezen adományokért halas köszönetét fejezi ez uton a hitközség elnöksége. 538

— **A gyermek tejfogának jó egészségben való megtartása fontosabb, mint általában gondolják.** Angliában, Németországban, Norvégiában stb. végzett vizsgálatok bebizonyították, hogy a tanulóifjúság 20 százalékának nincsen gondozott foga es szájürege. Valóban siralmas állapot, amelynek igen káros hatása van az egészségre és az ifjúság fejlődésére. A gyermekek elvesztik ugyan 11–12 éves korukig utolsó tejfogukat, a szu azonban, amely az idő folyamán az összes fogakat megtámadja, megmarad ezután is. Itt csak az segít, ha a gyermekek fogát, amint kibujnak, naponként gondosan megüszlogatjuk egy kitűnő fogápolószerszerrel, a *Sarg-féle Kalodontal*. Csak így óvhatjuk meg a gyermek tejfogait a megbetegedéstől.

— **A 42. jótékony célú államsorsjáték** polgári jótékonycélokra rendezve, huzását folyó hó 22-én tartják meg Bécsben. Ezen népszerű sorsjáték tartalmaz 21.146 nyereményt, készpénzben 625.000 korona összegben, 200.000, 50.000, 10.000, 20.000 koronás főnyereményekkel. Sorsjegyek a 4 koronáért a szokásos elárúsítóhelyeken kaphatók.

— **Ha rosszul érzi magát, igyék egy üveg eredeti Kárpáti fele epenajtót, mely a legkitűnőbb fajda omneiküli gyomo tisztító hálszer.** Ize édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér. 12 üveg franco K. 4.80. Kapható kizárólag a keszítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában Arad, Boros Bent-tér. 14

— **Ritka bélyegek vétele és eladása** *Kerpelnél*. Egész gyűjtemények vásárlása 291

— **Izr. iskolai „Működési napló” nyomtatvány** előírás szerint kapható az *Aradi Nyomda Részvénytársaságnál*.

TARKASÁGOK.

(*Szendrey és a mozik.*) Napokkal ezelőtt történt, de most is aktuális, mert hiszen mozikérvények ma naponként tömegesen érkeznek a rendőrséghez. A nevezetes városi közgyűlést megelőzően, amelyen a moziügyet tárgyalták, — tudvalevően a városi tanács is foglalkozott a súlyos kérdéssel. Tárgyalták a mozisínházakról alkotott szabályrendelet-tervezetet, amelynek egyik pontja úgy szól, hogy Aradon a mozik számát nem korlátozzák. *Szendrey Mihály* szinigazgató a város-háza környékén izgatottan várta: hogyan dönt a tanács. Ugyanis a színházat rendkívül közelről érinti a mozik szabályozásának ügye. A tanács határozata után tíz perccel már tudta: hogyan döntött a magisztrátus. Aki hírül vitte neki, izgatottan ujságolta:

— *Direktor ur, ezt nem hagyhatja annyiban. Képzelve, ezután nem két, hanem legalább tizenkét mozi lesz Aradon. Annyi mozit állíthatnak föl, amennyit akarnak.*

Szendrey szeme felcsillant.

— *Igazán?*

— *Ugy van, — mondta a hírvivő. — Ha azt akarja, hogy ez a határozat visszavonassék, kérje meg rá a főispán urat. Azt hiszem, ha megkéri őt és föltárja előtte, hogy milyen ártalmas ez a határozat a színházra, akkor a főispán ur valamit tesz e határozat megsemmisítése érdekében.*

— *Hol van most a főispán ur? —* kérdezte *Szendrey.*

— *Még fönt van a városházán. Siessen.*

A szinigazgató fölsietett a városházára. De nem a főispánhoz ment, hanem a főkapitányhoz. Engedélyt kért, hogy — mozit állíthasson föl.

(*A nyul.*) A napokban *Goldschmidt Sándor* szimpatikus és vendégszerető aradi bankár vadászatra hívta még jóismerőseit, barátait a birtokára. Az előkelő társaság tagjai között volt egy vidéki fiatalember is, aki nagy kedvelője a női nemnek. A vadászkompania szerencséje kitűnő volt: oly sok nyulat lőttek, hogy nem is tudták arányosan elosztani. Amikor minden vadásznak három nyulat juttattak, még mindig fennmaradt két nyuszi.

— *Hát ezzel mit csináljunk? — tanakodott a házigazda.*

— *Vágjuk négy felé, —* mondta *Basch Simon.*

— *Az nem jó ötlet —* szól *Varjassy János* polgármester. *Hanem inkább azt ajánlom, hogy küldjük el Benkőné öngagyágának.*

Az idegen fiatalember, aki nemcsak a mező vadászat, hanem az aszfalton is, füledni kezdett az „öngagyága” szóra.

— *Ki az a Benkőné? —* tudakolta.

A mindig ötletes polgármester elhatározta, hogy beugratja az idegen nőbarátot.

— *Maga nem tudja, hogy ki az a Benkőné? —* mondta. — *Hiszen az a szintársulat legszobbb és legfiatalabb hölgytagja.*

— *Ez igaz —*, szól *közbe Goldschmidt Sándor — igazolhatom, mert a házában lakik.*

A fiatalember azonnal vállalkozott rá, hogy autóján fogja a szinész nő lakására szállítani a nyulakat s személyesen adja át a pecsenyének való állatokat. A vállalkozó szellemű férfi azonnal beült *Basch Simon* autójába és elszárguldozott az ajándéknyusikkal. Boldogan ragyogott az arc amikor a gépre fölugrott.

Fél óra múlva visszatért. A nyulak nem voltak már nála. De helyettük nyult orrát hozta.

(*Miszertint...*) Egyik budapesti estilap, a *B. N.* mai számában a 2. oldalon „A tudós Akadémia” magyarsága címmel cikket közöl. Ebből a cikkből idézzük szó szerint a következőket:

„A miszerintet ma már csak törvényszéki díjnokok és az Akadémia használja. A középiskolában használata egyenlő: a szekundával...”

Ugyanezen lapszám 4. oldalán a „Juansikkajt megkoronázzák?” című cikkben írva nagyon:

„Erre a közhítre az szolgáltatott alapot, hogy az elnök elhatározta, miszerint ellátogat a menny templomába...”

Nem gondolja a cikkíró, miszerint ez ellentmondás?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

(Saját tudósítónktól.)

Ujarad, január 20.

A lehulló és gyorsan olvadó hó nem védi meg kellőképpen a vetéseket a fagytól, miért is a jelenlegi időjárás kedvezőtlen megítélésben részesül.

A gabonaüzlet irányzata szilárd, az árak emelkedtek.

Elkelt a mai piacon:

200 mm. buza	22
200 mm. tengeri	12
Rozs	15.40
Árpa	13
Zab	12

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Társasági tudósítás.

Budapest, január 20

Készárú.

Amerika egy féllel olcsóbb. Kinálat, vételkedv egyenlő, 5 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli sávlat	3 órai sávlat
Buza 1914. áprilisra	11.70-11.71	11.77-11.78
Buza 1914. májusra	11.72-11.73	11.83-11.84
Buza 1914. októberre	10.76-10.77	10.87-10.88
Rozs 1914. áprilisra	8.96-8.97	8.99-9.00
Rozs 1914. októberre	8.47-8.48	8.50-8.51
Tengeri 1914. májusra	6.77-6.78	6.84-6.85
Zab 1914. áprilisra	7.76-7.77	7.86-7.87
Zab 1914. októberre	7.76-7.77	7.83-7.84

Az árak 50 kilonként számítva.

Budapesti értéktőzsde (január 20.)

Osztrák hitel	635.—
Magyar hitel	841.50
4% koronajáradék	82.95
Osztrák-magyar államvasuti	725.—
Jelszlogbank	436.25
Lezámitolóbank	517.50
Hazai Bank	289.—
Magyar Bank	532.25
Kereskedelmi Bank	8800.—
Pimamurányi	643.—
Balgótarján	758.—
Körsüti Vasút	622.25
Városl. Villamos	324.—

Bécsi értéktőzsde (január 20.)

Osztrák hitel	634.—
Magyar hitel	830.—
Osztrák-magyar államv.	712.—
Déli vasút	104.25

A Temesvári Lloyd-társulat terménycsarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. jan. 20. Buza 75 kilogrammos 22.10-22.20 76 kilogrammos 22.30-22.40, 77 kilogrammos 22.50-22.60, 78 kilogrammos 22.70-22.80. Rozs (prima) 15.60-15.70, (közép) 15.10-15.20, Árpa (sertőző) —, (takarmány) 12.75-13.05, Zab (prima) 13.50-13.60, (közép) 11.00-11.20, Tengeri régi (magyar) —, új 11.70-11.80, (román) régi 11.90-12.00, új 10.30-10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 4.60-4.80, (rózsa) 6.50-6.60.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Szerda, 1914. évi január 21-én:

A) Bériet.

A) Bériet.

Katonadolog.

Nagy operette 3 felvonásban. Írták: Mérey A. és Dr. Bély J. Zenéjét szerette: Zerkovits Béla. Karnagy: Tilger A. Rendező: Polgár S.

SZEMÉLYEK:

Fucsufu	Várnai Jenő.	Mu-csi	Gyöző A.
Nakinak	Pataky V.	Puczi	Vírág László
Man Sing	Nógrádi M.	Pinpiparó	Sz Rontay B.
Mármarósy	Herold Ede.	Ping-pong	Beakóné.
Bodor Pista	Barics Gy.	Rózsaméz	Hampel r.
Zabola Péter	Polgár S.	Lókuszkehely	Asztalos M.

Kézírás este 1/8 órákor.

NYILTTÉR.

Aspirin

tabletták

: fej és fogfájásnál, influenzánál, rheumánál stb. elismert fájdalomcsillapítószer:

A valódi Aspirinnak sok az utánzata, azért kérjük, hogy az Aspirint „Bayer” féle Aspirin tabletták alakjában szerezzék be. Eredeti csomagolás 20 tablettát 0,5 gr. 1 kor. 20 fill. Minden tablettán az Aspirin szó látható.

9358

Az első ránc az arcon

okozza az első komoly gondot a szép asszonyoknak. Tegyük tehát lehetővé, hogy ezt a gondot elkerülhessék. Elegendő, ha a Crème Simon használják erre a célra, ez ruganyossá téve a bőrt, eltünteti a ráncokat, amelyek annyi asszonyt tesznek csunyává, kik nem vigyáznak szépségük ápolására. Hogy az eredmény teljes legyen, használják még a Simon-féle rissport is, amelynek tartalma a legtisztább és amely felülmúlja az összes rissporokat. Ha ezzel a két szerrel ápolják szépségüket, megőrzik azt késő öregségükig.

Ajánlunk elsőrendű

- Porosz Salon köszönet
- Magyar Fűtő köszönet
- Porosz dió kokszt
- Aradi légszesz kokszt
- Vasaló Bükkfaszenet

gondosan rostálva — faszén 25 kilós, kőszén és kokszt 50 kilós pontosan mért és plombázott zsákokban

Legolcsóbb árakon, házhoz szállítva.

A házhoz szállítás pontos betarthatása végett kérjük b cses rendeléseit félnapal előbb megtenni.

Telefon számunk 139.

Kneffel Károly és Fia

kőszén és kokszt nagykereskedése

Aradon, Boros Beni-tér 2. (saját ház.)

Névjegyek

szalmás kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Szerda, csütörtök, péntek

A király.

Egy művész tragédiája 5 felvonásban.

Főszereplő:

Albert Basserman

a berlini Deutscher Theater tagja.

Ma szerdán utoljára

Mágnás Elza

r. blógyilkosságáról felvett helyszíni mozgókép.

Kedvezményes jegyutalványok nem érvényesek.

Uj cipő üzlet!

Ertesítem a nagyközönséget, hogy Lázár Vilmos-utca 1. alatt (Brunhuber házban) (Katalin fürdővel szemben) egy jól berendezett cipő üzletet nyitottam.

Elvállalok megrendelésre a legdivatosabb női és férfi cipők készítését legjobb anyagokból, ugyszintén bármilyen orthopád és alkalmi lábbelieket legszakoszerűbb és legizlésebb kivitelben, jutányos árakban.

Főcélom lesz, hogy gyors és előzékeny kiszolgálással igen tisztelt rendelésimet mindenkor legjobban kielégítem. — Szíves pártfogást kérek kiváló tisztelettel: 6893

Goity János,
uri és női cipész.

Az **Aradi Közlöny** apróhirdetési levelezőlapja, valamint az

Aradi Nyomda Részv.-Társ. kiadásában megjelent **nyomatványok,** (postakönyvek, tartozik-követel zseblézet stb.) kaphatók

Barna Béla hírlap és hirdetési irodájában ARAD, Atzél Péter-utca 1. szám Zrínyi-utcai oldal.

Uj fa- és szénüzlet.

Ertesítem a vásárló közönséget, hogy **Simonyi-utca 1. sz. alatt** (Uránia-épületben) egy jól berendezett 379

Aprított tűzifa, kokszt és kőszén üzletet

nyitottam meg Aprított fa méter-négyzetként hazaszállítva 2-70 kor. Raktáron tartok továbbá elsőrendű porosz hazai kőszén, kokszt és szagtalan darabos faszén legolcsóbb napi árakban. Szíves pártfogást kérek kiváló tisztelettel:

Stenner J.
Telefon 1017. Telefon 1017.

Eredeti Iróangyal védjegyes **gramofonok,** **Amerikai Columbia-gépek,** **Király Ernő**

legujabb főlvételei kaphatók Arad legrégebb kerékpár- és varrógép raktára és szakoszerű javító műhelyében

Hammer Vilmos műszerész ARAD, Szabadság tér 56. Telefon 96.

Villany- és gáz-

berendezéseket olcsón elvállalok Nagy raktár modern csillárokban, asztali lámpákban, villany, gázizzólámpák és izzótestek, üvegek, prizmák, rojtok és minden e szakmába vágó cikkekben mér-ékelt árakkal. Költségvetések díjmentesen.

Városi és megyei telefon 627.

Kiváló tisztelettel

Návrády Ede

villany és gáz-szerelő
Arad, Boros Beni-tér 9. szám.

Fajtiszta riparia portalis alanyon oltott, elsőrendű dus gyökerezetű bor- és csemegefajta

szőlő-oltványokat

sima, valamint gyökeres ripariaportalis szőlővesszőket ajánl elsőrendű minőségben bármily mennyiségben 6617

HÁMORY-GAZDASÁG szőlőoltvány-telepe, Arad Bővebb felvilágosítással szolgál **Deák Ferenc-utca 3. sz. Telefon: 229.**

Legnagyobb fűtőanyag megtakarítás!

Aradváros mérnöki hivatala a kettős fűtőkályhák és füstcsövek használata által (50) ötven % fűtőanyag megtakarítást ért el. Régi rendszerű kályhák olcsón és rövid idő alatt átalakíttatnak.

Kettős füstcsövek

- 1. szám kis szobára 5 korona.
- 2. " közép " 10 "
- 4. " nagy " 22 "

Füstcsövek raktáron és azonnal kaphatók

Hönig Ottó

M. kir. szabadalmazott szivattyu készítőnél

Arad, Rákóczi u. 27.

M. kir. szabadalom b. 511

Patent.

Az Andrássy-téren az első emeleten

irodának vagy dívatsalonnak alkalmas utcai lakás

február 1-re

kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ha Gyomorbajban szenved

Ha émelygés, hányási-inger vagy görcsök

kinozzák. Ha bármiféle gyomortól származó bajban szenved. Gyorsan és biztosan megszabadul ezen bajoktól —

Ha a Kárpáti-féle Novikum

Gyomor-cseppeket

használja, mely a székely havasok alján termő páratlan jó hatású növényekből készül. Ize jó és kellemes. A sok ezer elismerő levél közül álljon itt egy mutatoul.

Sürgősen kérek 12 üveget „Novikum” háziszertből, mert az utóbbi küldemény már fogytán van és nem akarok anélkül lenni. Czoófalva, 1913. március 3. Tisztelettel Szeremley Császár Lajos, kir. tanácsos, nyug. kir. tanfelügyelő.

Orvosi szakvélemény. A Kárpáti-féle „Novikummal” behatóan foglalkoztam és úgy találtam, hogy ezen háziszert nemcsak a gyomor különféle bajainál u. m.: Émelygés, étvágytalanság, görcsök stb. ellen használható jó sikerrel, hanem összeételénél fogva a vese működést is elősegíti, ami által a szervezetben keletkező egyéb zavaroknak is elejét veheti. Kovásznán, 1909. aug. hó 6-án. 6077 Dr. Zentay Dávid járási orvos.

Kapható gyógyszerárakban 2 Kor., 1 K. 20 fill., és 60 fill. üvegekben jó hatású szavatol és a hol nem volna kapható, oda 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveggel 6 Kor. 22 fill. érte bérmentve küld az egyedüli készítő

Kárpáti József Arkos-Szepeiszentgyörgy Főter 4. sz.

Budapesten kapható a „HUNNIA” gyógyszerárban, Erzsébet-Körút 56. Főraktár Arad és vidéke részére gutori FÖDES KELEMEN gyógyszerár, kapható még HEHS VILMOS, KÁRPÁTI JÁNOS és SZOKOLY SÁNDOR gyógyszerárban.

Hehs-féle Vasaschinabor.

Szuverén szer vérszegénység, sápkor, szédülés a vérszegénységből eredő idegbajok, idegrohamok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyöngeség ellen páratlan vérképző és vérjavító, biztos óvszer malárikus fertőzések és infekciókból eredő megbetegedések ellen ugy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 2 korona 40 fillér. — Készíti:

HEHS VILMOS gyógyszerár 5187
ARADON, Batthyány-utca.

Méltóságos báró Bohus Lajos ur

börpalestájában bérbeadatik f. évi február, esetleg május 1-től. — Három modern berendezésű nagyobb lakás, központi fűtéssel és lift használattal. — Három tágas üzlethelyiség, mellékhelyiségekkel a Zrinyi-utcában. — Értekezhetni alólírott házigondnokkal

BÓDY BÓDOG

Téli idő beálltával

arc- és kézbőrnek a hideg és szél ellen való megvédésére a leghasznosabb a

: Kárpáti-féle :

Benzoe Creme Ara 1 Kor.

és **Benzoe Tejszappan** Ara 70 fillér.

Készíti és postán szétküldi

Kárpáti János

gyógyszertára

Arad, Boros Béni-tér 15. sz.

6 Kor. értékű rendelésnél postaköltség nem számítatik fel.

7031

Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjete! Feltaláltam

a férfierő gyengeségének (neurasthenikus impotenciának) azonnali megszüntetését. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Kérjen zárt boríték alatt megküldendő ismertetőt 40 fillér postabélyeg csatolása mellett. Cim: „NOVA MECHANIKA 150”

Flókbérlet 40. Budapest—Főposta. 2326

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242

Ajánlja

költözők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

Villanyos csillárokat, villanyos főedényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

WAJDITS

gyógyszertára.

Ferenctér és Karolina-u. sarok

Családi Rum 1 liter 2.60 f.

1/2 liter ... 1.40 f.

Jamaikai Rum 1 liter ... 3.50 f.

1/2 liter ... 1.80 f.

Különböző kínai és orosz theák a legolcsóbb áron kaphatók.

1/4 kilos Vatta 90 f. és az összes kötszerek a legolcsóbb áron.

Turul sóborszesz kis

üveg ... 40 f.

közép üveg ... 1 kor.

nagy üveg ... 2 kor.

Az összes kül- és belföldi különlegességek raktáron tartva.

6943

UJ villanyvilágítási vállalat.

A n. é. közönséget értesít-m, hogy kerékpár és mechanikai üzletemet villanyvilágítási vállalatot bővítettem ki. — Elvállalok mindennemű villanyvilágítási berendezéseket legjutányosabb árakban úgy új épületeknél, mint magánlakásokon.

GARTNER SAMU

villanyvilágítási vállalkozó és műszerész 3776

Arad, Weitzer János-u. 2. Telefon 751
Legnagyobb kerékpárraktár

ALAPITTATOTT 1889-BEN

Várhoz László

ur és női cipész Arad, Weitzer János-utca 2. szám. (Minorita-palota.)

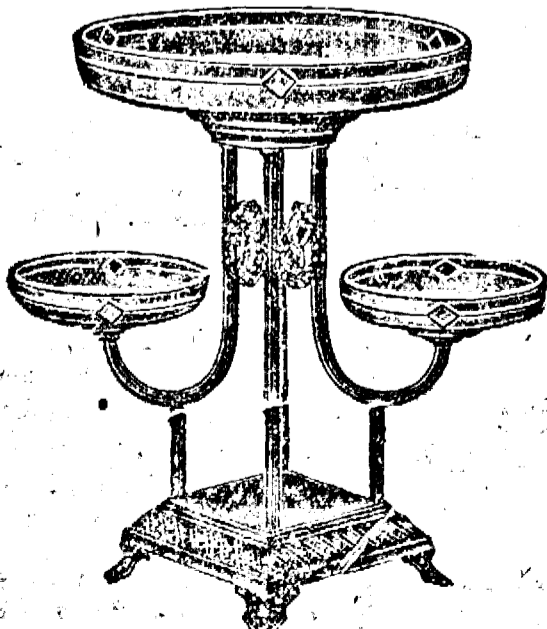
0676

A n. é. közönség szives tudomására hozom, hogy a téli idényre már megérkeztek a bőrkülölegességek. Elvállalok a legújabb divat szerint férfi-, női- és gyermekcipők készítését, valamint Orthopéd-cipőket fájós lábakra. — Megrendelések 48 óra alatt eszközöltetnek. Visszamaradt cipők jutányos áron kaphatók. Bec- és partfogást kér a legmélyebb tisztelettel

VÁRHOZ LASZLÓ,

a logosi honvédezed tisztikarának szállítója

Tombolatárgyak igen szépek már 20 fillértől.

Ajánlom a vásárló nagyközönség szives figyelmébe óriási választéku legújabb üveg, porcellán és lámpa, isőrendű china ezüst, bronz és márvány diszmutárgyaimat és használati cikkeket feltűnő olcsó árakban.

Eredeti olajfestmények alkalmi vételben. Modern képeretkezések legjutányosabban készülnek. Képes nagy árjegyzékem kívánatra készségei megküldöm.

Szives látogatást kér

FISCHER MÓR

Arad, Andrássy-tér 25. (Neuman-palota)

Városi és megyei telefon 555.

Egy szép üzletberendezés harmadárban eladó.

6701

Apró hirdetések.

As „Aradi Közlöny” egyes példányai — már a kora reggeli órákban — a következő helyeken kaphatók:

- Hj. Klein Mór könyv- és papírkereskedésében Andrassy-tér 12.
- Weisz Leó könyv- és papírkereskedésében Andrassy-tér 13.
- Pichler Sándor könyv- és papírkereskedésében Szabadság-tér 1.
- Keppich Zsigmond papírkereskedésében Andrassy-tér 25.
- Décsi Géza könyv- és papírkereskedésében Forray-u. (Gr. Hunyady-palota).
- Luzay Sándor dohány nagy árudájában Andrassy-tér 21.
- Örv. Hammerschlag Lipótné dohány üzletében Andrassy-tér 15.
- Weisz Antonia dohányüzletében József téri utca 3.
- Örv. Ambrusné dohányüzletében Weisz János-u. 3.
- Eiswag Róza dohányüzletében Weisz János-u. 13. (Főpostával szemben.)
- Ruhmann Zsigmond papírkereskedése és dohányüzletében Hunyadi-u. 1.
- Husztli Mária dohányüzletében Szabadság-tér 8.
- Barna Réka hírlap- és hirdetés-irodájában Atzél Péter-utca 1. Zrinyi-u. oldal
- Márki Clotild dohányüzletében Deák Ferenc-utca 5.
- Weisz Jusztinná Arad Hegyalja Villayce vasút állomás.
- Örv. Atzikovits Zsigmondné dohányüzletében, Salacz-utca 1.
- Vasuti osztánál Arad, pályaudvar.
- Valamint: Temevár, Mezőhegyes, Makó, Brád, Martarada és Páki vasútállomásokon, továbbá Nagyváradon és Békéscsabán.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban” áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

LEVELEZÉS.

Szépnek mondott
fiatal özvegy urihölgy feltétlen ur-ember barátságát keresi, akit őt szerényen támogatná. Leveleket „Szépnek” jellegére a lapban jelezve a főpostára kerek. 536

ALKALMAZÁST KERES.

Házi varrónő
ajánlkozik, vidékre is elmegy. Cím: P. J. Árok utca 3. sz. 531

Fiatal házaspár
házmesteri állást keres, a férfi vízvezeték javításhoz és gázfűtéshez ért. Nagyobb bérházban hosszabb ideig volt alkalmazva. Levelet „Házmester” jellegre alatt a kiadó továbbít. 540

Egyszerű
és díszes női ruha készítése elfogadtatik legújabb divat szerint. Varjassy Lajos-u. 97. 532

Vegyeskereskedőség
magyar, német, román, 24 éves, elsőrangú erő, állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 537

INGATLAN.

Házat
egy, esetleg két lakással törvényszék közelében megvétele keresek. Ajánlatot O. M. Arad postarésztente kérek. 539

LAKÁST KERESNEK.

Egy butorozott szoba
lehetőleg a belvárosban, sürgősen kerestetik. Ajánlatok ármegjelöléssel „Butorozott szoba” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 541

ALKALMAZÁST NYER.

Irodista
aki nagyobb kereskedelmi irodákban alkalmazva volt, szonnal felvétetik. Cím a kiadóhivatalban. 524

Gazdasági bognárt
keres éves szerződésre az áldófalvi uradalom. Ajánlatok kéretnek „Áldófalvi Intézőség Borossébes” címre 895

ÜZLETEK.

Aradon,
Radnai-ut 13a. házszám alatt levő házam és korcsmazózetem, jogokkal együtt, családi okok és baleset miatt, mindenn elfogadható áron azonnal eladó. 492

Az Andrassy ut
korzó oldalán, üzlethelyiséget keresek. Letépett fiátek, közvetítő díjak. Írásbeli ajánlatokat „Üzlethelyiség” jellegre alatt a kiadóba kerek. 494

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legjobb porosz
fűtőszén nagyban és kicsinyben kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 63. 5841

Igen jó karban levő
különböző ebédasztalok elköltözés végett olcsón eladó. Eötvös-utca 8. sz. földszint jobboldal 580

Hét láb hosszú
szép tölgy szőlőkaró waggononkint jutányos árban kapható Salamon Henrik és Fia fatermelőknél Déván. 585

Koks
(pirszén) nagyban és kicsinyben legolcsóbban kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 63. 5841

KÜLÖNFÉLE.

Hádoni clyan öreg,
aminőnek látszik, aki nem akar megöregedni, használja a Földes-féle Hair regenerator, ezen készítménytől minden ősz haj visszanyeri eredeti színét. Ngy üveg ára 2 korona Földes gyógyszerár, Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszerárban. 1224

Pormentes faszén
vasalásra kapható Roth József Eötvös-utca 8. Telefon 63. 5841

Fucovesin.

Tabl. fucovesini comp. Elhízás elleni gyógyszer, nem hashajtó, nem ártalmas. Kipróbált biztos szer. — Ára használati utasítással ellátott eredeti doboznak 8 korona 50 fillér. Főraktár: Hehs Vilmos gyógyszerára a Szent Istvános Aradon, Batthyány-utca. Összes készítményeink Földes Kelemen gyógyszerárban is kaphatók. 5189

Valódi angol sport, vadász, valamint modern katonatiszti, vasutas és egyéb sapkákat

ajánl:
Schäffer Henrik
Aradi Első Sapkakészítő vállalat
Arad, Andrassy-tér (Bing-ház).
Telefon 200. máj. 207

Mindenféle főfájást
5 perc alatt
megszüntet

egy eredeti Kárpáti féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél. 4875

KÁRPÁTI JÁNOS
gyógyszerárban
ARAD, BOROZ UTCA-TÉR.

FOGAK

huzás, tömés, forrasztás, arany- és ezüstkoronák ideálisan szépen, ragtalan kitűzők, készülnak 3091

HALMOS

fogtechnikai termékek Ástalos Sándor-utca 10. sz. (Szabadság-tér és Ástalos Sándor-utca sarok).

Dr. Keppich

orvos és háziorvos. Telefon 63.

Szauerland Péter

épület- és műbutorasztalos
Arad, Karolina utca 2. 533

Készít mindennemű épület- és műbutor- és bútorkészítést, u. m.: ebéd- és háló-, szalon-, üzlet-, iroda-előszoba- és konyhaborandézéseket a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig. Minden szakmába vágó javítások a legjutányosabb árban elvállaltatnak. S. íves pártfogást kér

Szauerland Péter.

Takaromterem

Bér-autók

Telefonszám
816

2301
Szolgálat: reggel 6 óráig éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 8. sz.

Nagy választék amerikai alakú férfi és női cipőkben 10.—, 12.— és 14.— K-ás árakban.

Világhírű „VERA” amerikai férfi és női cipők egyedül eladást helye.

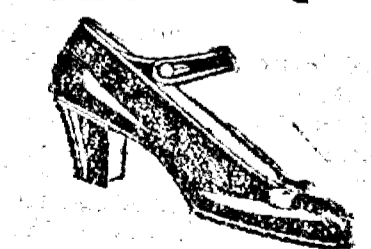
F. L. Pepper-féle férfi, női és fiú cipőknek nálunk van a kizárólagos raktára.

„BALLY”-féle francia fél- és magasszárú cipőknek főelárastója.

„HELIA” és „TIP-TOP” higiénikus gyermekcipőknek szintén egyedül eladást helye.

Ugyanitt kaphatók egyedül a „BALLY”-féle felülmunkált és alkalmi és tánc cipők.

Buchsbaum és Tsa cég
Aradon,
Atzél Péter-u. 3 sz.
TELEFON: 442 SZÁM.

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Vagyon. Mérleg-számla 1913. december hó 31-én. Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár			1358766	16	Részvénytőke			720000	
Más pénztáraknál elhelyezett tőkék			1159095	52	Tartalékalap	2688171	76		
Váltók			19506951	31	Leirási tartalékalap	51424	27		
Kölcsönök:					Dijas záloglevél tartalékalap	36298	40		
Záloglevél biztosítéki kölcsönök	6109036	03			Arfolyamkülömbözeti tartalékalap	42103	45		
Jelzálog kölcsönök	252858	57			Ingatlan törlesztési tartalékalap	101090			
Kötvény kölcsönök	43884				Nyugdíjalap	170937	98	3090025	86
Községi kölcsönök	56499	60	6462278	20	Engedményezett községi kölcsön			56499	60
Folyószámlai kölcsönök			1228828	41	Záloglevelek a forgalomban:				
Előleg értékpapírokra			40610		5%-os díj nélküli	5085000			
Záloglevél biztosítéki alap:					5%-os díjas	861200		5946200	
K. 520,000. — n. é. 4% magyar					Kisorsolt záloglevelek			20000	
korona járadék			421200		Takarékpénztári betétek:				
Záloglevél készlet:					könyveskére	7002259	71		
K. 79,300. — n. é. 5% d. n.					folyószámlára	1122169	37	8124429	08
saját intézeti záloglevél			68991		Visszleszámított váltók			5620052	39
Értékpapírok:					Idegen váltók és küldvények			205667	15
K. 207,500. — n. é. 4% ma-					Ingatlan tartozás az Andrassy-tér 19. sz.			108910	
gyar korona járadék			168075		házon				
" 100,000. — n. é. 4% Pesti					Ingatlan tartozás az Andrassy-tér 22. sz.			197487	55
hazai első-takptri kötv.	82.50		82500		házon			83255	50
" 90,000. — n. é. 4 1/2% Pesti					Hátralékos záloglevél szelvények			4337	29
hazai első takptri kötv.	90.		81000		Hátralékos osztalék szelvények			20024	16
" 197,000. — n. é. 4 1/2% Ha-					Hátralékos betétkamat adó				
zai bank kötv.	90.		177300		Előre felvett kamatok	310193			
" 20,000 n. é. 4% Pozsony					Átmeneti záloglevél kamat	24867	54	335060	54
városi kötv.	88.		17600		Nyereség egyenleg:				
20 drb. Osztrák-magyar bank					nyereség áthozat 1912. évről	69121	55		
részvény	1600.		82000		1913. évi nyereség	890743	68	959865	23
50 drb. Arad-cesanádi vasuti									
törzsrészvény	180.		9000						
750 drb. Arad-cesanádi vasuti									
II. sor. elsőbbs. részv.	190.		142500						
36 drb. Budapesti takptr és									
orsz. zálogk. részv.	400.		14400						
30 drb. Első magyar ipar-									
bank részv.	320.		9600						
Különféle részvények és sorsjegyek		87	789932	87					
Hátralékos értékpapír kamatok			11589	56					
Andrassy-tér 19. sz. ház...			500000						
Andrassy-tér 22. sz. ház...			410562	32					
Leltár									
Leírás 10%		25	26032	25					
Hátralékos kamatok		25	2603	25					
			82011814	35				82011814	35

Aradon, 1914. évi január hó 15-én.

Nattland Bernát, s. k. vezérigazgató.

Stein Zsiga, s. k. cégvezető-főtitkár.

Ráskai Miksa, s. k. főkönyvevezető.

Dr. Keresztes Gyula, s. k. igazgatósági elnök.

Dr. Mittler Izidor, s. k. igazgatósági elnökhelyettes.

Glück Károly, s. k. igazgató.

Löbl, s. k. igazgató.

Martens Cásár, s. k. igazgató.

Réthy, s. k. igazgató.

SCHILL, s. k. igazgató.

Singer Israel, s. k. igazgató.

Szathmáry Mihály, s. k. igazgató.

Dr. Varjassy, s. k. igazgató.

Vásárhelyi Dezső, s. k. igazgató.

Winkler József, s. k. igazgató.

Jelen mérleg-számlát a fő- és mellékönyvekkel összehasonlítván, azt helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtuk.

Arad, 1914. évi január hó 19-én.

A felügyelő-bizottság:

Reinhart Gyula, s. k. f. biz. elnök.

Hoffmann Antal, s. k. f. biz. elnökhelyettes.

Kosztka Emil, s. k. f. biz. tag.

Szántó Gyula, s. k. f. biz. tag.

Weil József, s. k. f. biz. tag.

A felügyelő-bizottság jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

Az alapszabályok 58. §-a értelmében alulírott felügyelő-bizottság az intézet ügyvezetésének minden ágát többször vizsgálat tárgyává tette s különösen a pénztárkezelést, valamint a könyvvezetést a rendszeren tartott üléseken pontosan megvizsgálta. Nemkülönbön alaposan megvizsgálta az igazgatóság által eléje terjesztett évi zárszámadások és mérlegek minden egyes tételét.

Alulírott bizottsági tagok e vizsgálatok alapján jelentjük, hogy a takarékpénztári ügykezelést mindenkor a legnagyobb rendben és az alapszabályokkal egybehangzónak találtuk.

Indítványozzuk tehát az évi mérlegnek a t. Közgyűlés által leendő elfogadását, hozzájárulunk egyszersmind az igazgatóságnak az évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatához, mely szerint

a mérleg jövedelmi egyenlege 890,743 K 68 f
az alapszabályok 137. §-a értelmében levonandó:

- a) 5% a tartalékalapnak 44,537 K 18 f
- b) 2% a nyugdíjalapnak 17,814 K 86 f
- c) 10% az igazgatóság jutaléka 89,074 K 36 f
- d) 2% a vezérigazgató jutaléka 17,814 K 86 f
- e) 2% a tisztviselők jutaléka 17,814 K 86 f
- a felügyelő-bizottságnak 4,000 K — f

marad..... 699,687 K 56 f

az 1912. évi nyereség áthozat 69,121 K 55 f
a közgyűlés rendelkezésére álló összeg 768,809 K 11 f

Indítványozzuk, hogy ebből a 160 K n. é. részvények 26. számú 1913. évi szelvényeinek 15 koronával és a 800 K n. é. részvények ugyanilyen számú és évi szelvényeinek 75 koronával 1914. február hó 3-tól kezdve való beváltására fordítsanak 675,000 K — f
adassék közcélokra 5,000 K — f
a nyugdíjalap rendkívüli dotációjára 15,000 K — f
695,000 K — f
a maradványt 73,809 K 11 f

pedig kérjük az 1914. évi nyereség- és veszteség számlára elővezettetni.

Végül pedig véleményezzük, hogy az igazgatóságnak a befejezett 1913. évi működésére nézve a felmentvény megadassék és kérjük ezt a magunk részére is kimondani.

Aradon, 1914. évi január hó 19-én.

444

Reinhart Gyula, s. k. f. biz. elnök. Hoffmann Antal, s. k. f. biz. elnökhelyettes. Kosztka Emil, s. k. f. biz. tag. Szántó Gyula, s. k. f. biz. tag. Weil József, s. k. f. biz. tag.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészete és betűtömöntődéje.